

LAPSEMME

MLL

3 | 2019

Mannerheimin Lastensuojeluliiton jäsenlehti

ILMIÖ

JOKO SE ALKOI?

**Esiteini
räiskähtelee**

LAPSIASIAVALTUUTETTU

ELINA PEKKARINEN:

**”Monet
vanhemmat
syyllistyvät
turhaan”**

Vinkit

PERHEEN
ONNISTUNEeseen
RETKEILYYN

MEIDÄN LUOKAN

vanhemmat

– taustajoukkoja tarvitaan

Lisäksi Hallitusohjelma pähkinänkuoressa • Kuka päättää, mitä lapselle luetaan? • Työkokemusta kansallispuistosta

**MLL-
JÄSENETU
-10 %**

Leikkien tarjoaa MLL:n jäsenille 10 %:n alennuksen

Leikkien.fi-verkkokaupassa saat edun lisäämällä ostoskorissa alennuskoodin "MLLjäsenille" ja ilmoittamalla tilauksen kommentissa oman jäsennumerosi. Leikkien Outlet -myymälässä saat edun esittämällä jäsenkorttisi.

Alennus koskee vain normaalihintaisia tuotteita eikä sitä voi yhdistää muihin etuihin.

www.leikkien.fi

Leikkien Outlet -myymälä, Sarankulmankatu 12, Tampere

Päätoimittaja

Milla Kalliomaa, pääsihteeri

Puheenjohtaja

Mirjam Kalland

Toimituspäällikkö

Maria Gnosselius

Toimitussihteeri

Kaarina Kokkonen

Ulkoasu ja taitto

Nina Räisänen

Kansikuva

Jani Laukkanen

ToimitusneuvostoAnu Mustonen (pj.),
Jaana Kaartinen, Eva Kuntsi,
Petra Vesuri, Anne Vola**Toimituksen osoite**PL 141, 00531 Helsinki, p. 075 324
5579, lapsemme@mll.fi**Tilaukset ja osoitteen
muutokset**www.mll.fi/lapsemme,
p. 050 381 7401**Vuosikerta**25 euroa. Jäsenillä lehti sisältyy
jäsenmaksuun**Ilmoitukset**Bouser Oy,
Vattuniemenranta 2,
00210 Helsinki
Jukka Tiainen, p. 0400 444 435,
jukka.tiainen@bouser.fi,
Jouni Kohonen, p. 040 500 9929,
jouni.kohonen@bouser.fi**Ilmoitusaineistot**

lapsemme@bouser.fi

Levikki

43 473 (LT 2018)

Lapsemme 4/2019

ilmestyy 15.11.2019

KustantajaMannerheimin Lastensuojeluliitto.
ISSN-L 0358-7908, ISSN 0358-7908,
ISSN 2323-4946**Lapsemme-lehti ilmestyy**4 kertaa vuodessa,
51. vuosikertaPainotuotteet
4041-0619Tähän painotuotteeseen
sitoutuu EU:n
perusteen luottamuksen
sääntöjen mukaisesti
ja valvottu
metsästä.
www.pefc.fi

Herkyyttä kuunnella

Kuva: Nina Kaverinen

Kesän jälkeen jaetaan lomakuulumisia niin lasten kuin aikuisten kesken. Kuka on ollut matkoilla, kuka mökillä ja kuka on kärkevillä remonttipuuhissa. Joku toivoo hartaasti, ettei kukaan kysyisi. Lomasta ei ole mitään kerrottavaa, hyvä että se on ohi.

Opettajat ja varhaiskasvattajat miettivät jo ennalta, miten käynnistää kuulumiskeskustelut niin, ettei kenenkään lapsen tarvitsisi kokea ulkopuolisuutta. Kiitos opettaja! Kuulumiskierros voidaan järjestää niin, ettei lomiin ja vapaa-aikaan liittyvä kilpavarustelu korostu.

Lomalla voi löysätä rutineja ja hemmotella herkuilla ehkä useammin kuin arkena. Vanhemmat huomaavat käyvänsä neuvotteluja asioista, jotka arkena sujuvat ongelmitta. Paluu kotiarkeen, päiväkotiin ja kouluun palauttaa rytmit paikoilleen ja arki alkaa seestyä. Loma on hieno juttu, mutta tervetuloa arki!

Päiväkodin ja koulun alku on jännittävää ilman aikuisten hyväntahtoisia jännittäkö-kysymyksiäkin. Kyllä se jännittää, ovatko kaverit muuttuneet ja löytääkö oman paikkansa ryhmässä. Eikä kaveripulmista ole aina helppo puhua edes kotona.

Koulurauha julistettiin tänä vuonna 29. kerran Kajaanissa. Koulurauha muistuttaa, ettei ketään saa jättää yksin. Koulurauha jatkuu arjen tekoina ja toimintana koulussa läpi vuoden. Se kuuluu myös päiväkoteihin ja eska-reihin.

Hienoa, jos kotona on syyskauden alussa tavallista enemmän aikaa olla yhdessä. Kainaloon käpertyvä lapsi tai sohvalla vieressä lehteä lukeva nuori saattaa olla vain hiljaa. Ja hiljaisuudellaan testata, onko aikuisella nyt aikaa kuunnella.

Milla Kalliomaa, päätoimittaja

LAPSEMME

Sisältö nro 3 | 2019

- 3 **Pääkirjoitus**
- 5 **Missä mennään**
- 8 **Reiluuden pelisäännöt** •
Ekaluokkalainen opettelee kaveritaitoja, vanhempi tukee
- 14 **Halaus esiteille** •
- 19 **Kolumni**
Vapaaehtoisena näkee enemmän
- 20 **Vieraana Elina Pekkarinen** •
"Kasvatustuki teinien vanhemmille puuttuu."
- 24 **Luonnonystävän unelmaduuni** •
Ensimmäiset työkokemukset opettavat ja innostavat
- 28 **Hallitusohjelma lupaa lapsiperheille hyvää** •
- 29 **Lapsen asialla Esa Iivonen**
Hyvistä lupauksista päästävä tekoihin
- 32 **Reppuretkelle** •
5 vinkkiä seikkailuun ja yhdessä ihmettelyyn
- 34 **Kirjallisia kysymyksiä** •
Kuka päättää, mitä lapselle luetaan?
- 36 **Vapaaehtoinen**
Yhdistyksen puheenjohtajalla on monta lankaa käsissään
- 39 **Meidän MLL**
Uutisia yhdistyksestä ja tärpejä jäsenyyteen
- 42 **Kainalossa**
Supertiimi Juha ja Kaisa

Kiitos palautteesta

Lapsemme-lehden 2/2019 suosituin juttu oli *Leikkimielien lähettiläs* psykologi Leea Mattilasta. Palautteen lähettäneiden kesken arvottiin kaksi kappaletta Nivean tuotepakkausta.

Tämän numeron juttuarvonnasta kerrotaan sivulla 40.

Kaikki Lapsemme-lehden jutut löytyvät verkosta osoitteesta

► mll.fi/lapsemme

Kuva: Jani Laukkanen

Lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen tuli äidiksi nuorena opiskelijana. Lastensuojelutyöhön hän lähti puhtaasta auttamisen halusta.

• Kannessa

Esiteini hakee samaan aikaan omaa tilaa ja tarvitsee läheisyyttä. Neuvot antaa lastenlääkäri Silja Kosola.

Kuva: Johanna Sarajärvi

Kuva: Senja Pajula

– Äitini on ehkä vähän kiltimpi kuin äidit yleensä, sanoo Juha Ruotsalainen.

MISSÄ MENNÄÄN

Tapahtumat ja tärpit meiltä ja muulta.

Kuva: Jani Laukkanen

Kännykän käyttöä on vaikea vähentää

Suurin osa nuorista on sitä mieltä, että he käyttävät nettiä sopivasti ja tietävät tarkkaan, kuinka paljon viettävät aikaa puhelimella. Kuitenkin noin joka kolmas on halunnut vähentää netin tai jonkun tietyn palvelun, käyttöä, kertoo MLL:n mediakysely, johon vastasi 1 500 yläasteikäistä nuorta.

Nuoret tietävät, että puhelimen käyttö häiritsee heidän keskittymistään ja untaan. Neljäsosa vastaajista oli koettanut jopa vähentää puhelimen ja netin käyttöä, mutta ei siinä onnistunut.

Käytön vähentäminen on vaikeaa, sillä sosiaalisen median sovelluksista on tullut tärkeä yhteydenpitokanava. 49 prosenttia kyselyyn vastanneista kertoi, että netti on auttanut heitä tutustumaan uusiin ihmisiin koulussa. Netti on mahdollistanut myös vanhoihin kavereihin parhaiten tutustumisen.

Nuoret kertovat, että he viettäisivät mielellään tois-

tensa kanssa aikaa ilman puhelintakin. Osa silti myöntää, että puhelimen välityksellä on helpompi kommunikoida kuin kasvotusten.

Vanhemman tehtävä on tukea nuorta tämän pyrkimyksessä vähentää netin ja puhelimen käyttöä. Nuoren omalla päätöksellä se ei yksin onnistu, vaan siihen tarvitaan kavereiden kesken tehtyjä sopimuksia, esimerkiksi ajoista, jolloin viesteihin ei tarvitse vastata.

Netin isoimmasta ongelmasta, kiusaamisesta, nuoret ovat yksimielisiä. Nettikiusaamisen kitkemiseksi he ehdottavat, että aikuiset valvoisivat netin käyttöä ja puuttuisivat loukkaavaan käytökseen. Jokainen nuori joutuu myös itse miettimään, miten kohtelee netissä muita.

- mll.fi/nuorten-mediakyselyn-tulokset
- mll.fi/digihyvintoimi

Haluatko tarjota ylimääräisen sylyn?
► mll.fi/vapaaehtoiseksi

Kuva: Mari Määmistö

”Koen ylpeyttä”

Yhdessäolo lasten kanssa tuottaa iloa, kertovat yhteen ääneen niin lukumummit ja -vaarit kuin kylämummit ja -vaarit MLL:n sukupolvitoiminnan vapaaehtoisille tehdystä kyselyssä.

Reilusta sadasta 63–79-vuotiaasta vastaajasta yli 60 prosenttia oli toiminut koulussa, kolmannes päiväkodissa ja viidennes MLL:n perhekahvilassa.

Vapaaehtoiset kokivat itsensä tarpeelliseksi voidessaan jakaa taitojaan tai hyödyntää elämäkokemustaan lasten ja perheiden parissa. Myös oma mieliala oli kohentunut.

Vastaajat olivat hakeutuneet MLL:n vapaaehtoisiksi, koska lapset ja lasten kanssa tekeminen innostavat, MLL:ää pidetään luotettavana järjestönä, toimintaa hyvin organisoituna ja vapaaehtoisin pidetään yhteyttä. Moni on tuntenut ylpeyttä kertoessaan kuuluvansa MLL:n vapaaehtoisin.

Sekä lukumummi- ja vaari- että kylämummi- ja vaaritoiminnan suosio on viime vuosina kasvanut. Lisätietoa ja kuinka pääsee mukaan:

► mll.fi/vapaaehtoiseksi

”Joka ainut perhekahvilatapaaminen lasten kanssa tuo iloa. Kun joku kyselee jo eteisessä, jotta onkohan se Jussi-pappa jo tullut – lukuhetket, palapelin kokoaminen tai mikä tahansa muu.

TUTUSTU TÄHÄN

Onnea vauvan vanhempi! MLL:n **Vauvuvouden päiväkirja** auttaa sinua ymmärtämään, pohtimaan ja merkitsemään muistiin omia kokemuksia ja tunteita lapsen ensimmäisen vuoden aikana. Tavoitteena on vahvistaa vanhemman ja lapsen kiintymyssuhdetta. Päiväkirjan voi ladata omalle tietokoneelle ja täydentää silloin, kun se itselle parhaiten sopii. Päiväkirjaa voi täyttää yksin tai toisen vanhemman kanssa.

► mll.fi/aineistokirjasto → Vauvuvouden päiväkirja vanhemmalle

655

MLL:n perhekahvilaa tarjoaa jälleen juttuseuraa ja mukavaa tekemistä.

► mll.fi/perhekahvilat

Kalenteriin!

30.9. MLL:n yhdistysten viimeinen päivä osallistua leikkikilpailuun

27.9. Vauvanpäivä

1.10. Varhaiskasvatus lapsen kokemuksena -seminaari, Finlandiatalo, Helsinki

4.10. Lapset, perheet ja mentalisaatio -seminaari ammattilaisille, Helsinki

11.–13.10. Järjestöriisteily MLL:n yhdistysten hallitusten jäsenille.

10.11. Isänpäivä

LEIKINPAIKKA

Täydennämme Leikkipankkia järjestämällä Uuden leikin kilpailun. Osallistu netissä!

► leikkipankki.fi

TUTKITTUA

Vain kolmasosa nuorista käyttää pyöräillessään kypärää. Lähes kolme neljästä kuitenkin pitää kypärää tarpeellisena varusteena. Syitä kypärän käyttämättä jättämiseen ovat esim. unohtus, sen mukana kuljettamista pidetään hankalana tai se ei sovi omaan tyyliin. Kolmasosa uskoo, ettei tarvitse kypärää tai joutu onnettomuuteen, ilmenee Liikenneturvan nuorille teetästä kyselystä.

SPR selvitti lapsiperheiden kodin turvallisuutta ja ensiaputaitoja. Joka kolmas alle kouluikäisten ja 60 prosenttia alakoulukäisten lasten vanhemmista arvioi lapsensa osaavan toimia, jos kotona tapahtuisi tapaturma. Pienten lasten vanhemmista 80 prosenttia oli miettinyt vuoden sisällä kodin turvallisuutta, kuten palovaroittimen toimivuutta ja kodin ensiaputarvikkeita.

Tee turvallisuustesti:

► punainenristi.fi/lapsiperheenturvallisuus

Lähes kaikki vanhemmat kaipaavat tukea lapsiperhepalvelujen ammattilaisilta, mutta eivät välttämättä kerro sitä heille. Lapsen liittyvä tuen tarve ilmaistaan lähes aina, mutta vanhempaan tai parisuhteeseen liittyvästä tuen tarpeesta useimmiten vaietaan. Etenkin vanhemmat, joilla on huolta jaksamisestaan vanhempaan, yksinäisyyttä ja masennusoireilua, pyytävät harvemmin apua.

THL, LTH-tutkimus 2018.

HAE APURAHAA

MLL:n tutkimussäätiö myöntää apurahoja ensisijaisesti väitöstutkimusten tekemiseen.

Painopisteinä ovat lasten ja nuorten leikkikulttuuri, digitaalinen kasvuympäristö ja erityisesti sen mahdolliset haittavaikutukset, mielenterveys sekä vanhemmuuden tuki.

Apurahahaku päättyy 12.11.2019.

► www.mlltutkimussaatio.fi

Kuva: Colourbox

”Suomen arki käynnistyy puurolla. Lähes joka toinen suomalainen syö arkiamuusin puuroa, ja suosikki on kaurapuuro.

Kansallinen puurokysely

Kuva: Kimmo Rauatmaa

Vanhemmat tukemaan koulurauhaa

Joka syksyisestä koulurauhan julistuksesta käynnistyy koko lukuvuoden kestävä koulurauhaohjelma. Tänä vuonna koulurauha julistettiin Kajaanissa, jossa tapahtumaa seurasi toista tuhatta oppilasta. Vuoden teemaksi julistuksen laatineet nuoret nostivat vastuun - itsestä, muista ja maailmasta. Ensimmäistä kertaa myös vanhemmille järjestettiin oma tilaisuus, jossa pohdittiin vanhempien roolia kouluhyvinvoinnin ja -rauhan edistämisessä.

► koulurauha.fi

Kurkkaa nettiin

MLL:n nettisivujen uusi Hyvinvointia digiarjessa -osio auttaa perheitä löytämään arjen tasapainon median käytössä.

► mll.fi/digihyvinvointi

Kuva: Colourbox

Reiluuden pelisäännöt

Ensimmäisellä luokalla opetellaan lukemaan ja laskemaan – ja löytämään paikka uudesta ryhmästä. Lapsen luokkaan kuuluvat myös vanhemmat, joiden rooli kouluryhmän hyvinvoinnissa on yllättävän tärkeä.

TEKSTI LAURA PÖRSTI KUVAT JANI LAUKKANEN

Kun helsinkiläisen **Sanna Valtonen** tytär **Taika** tuli ensiluokkalaishena koulusta ja kertoi kavereista istuneen taas koko päivän yksin, Valtonen jututti tyttärtään. Pyysitkö häntä mukaan leikkiin? Kyllä, monta kertaa, vakuutti Taika. Hän olisi vaan tahtonut leikkiä jotakin muuta. Koska muut eivät halunneet, hän murjotti, tyttö selitti.

Taikaa, jonka empatiakyky oli jo herännyt, asia mietitytti.

– Lapset ovat ekan luokan alkaessa eri kehitysvaiheissa sosiaalisen vuorovaikutuksen suhteen, mutta joutuvat ratkomaan tilanteita, joissa päiväkodissa auttoivat aikuiset. Useimmilla on opettelemista siinä, että he eivät voi aina päättää, mitä tehdään, Valtonen toteaa.

Kuvatun kaltaiset tilanteet askarruttavat

ensiluokkalaisten vanhempia. Sanna Valtonen tietää sen, koska on toiminut seitsemän vuotta lastensa koulun vanhempainyhdistyksessä ja sittemmin myös Helsingin Vanhemmat ry:ssä ja Suomen Vanhempainliitossa. Moni on ottanut häneen yhteyttä kysyäksään, miten lasten kaverisuhteita koulussa voi edistää.

– Vanhemmat voivat opettaa lasta neuvottelemaan ja punnitsemaan vaihtoehtoja: haluatko mieluummin valita tekemisen vai olla toisten kanssa. Erimielisyyksissä ei aina ole kyse kiusaamisesta vaan siitä, että ekaluokkalaisten vasta opettelevat erilaisuuden ymmärtämistä ja demokraattista käyttäytymistä, Valtonen sanoo.

LAPSEN LUOKKA ON VANHEMMANKIN LUOKKA

Lasten hyvät keskinäiset suhteet lähtevät yh-

teisöstä ja sen hyvinvoinnista, sanoo Suomen Vanhempainliiton erityisasiantuntija **Tuija Metso**. Hän muistuttaa, että vanhemmat ovat osa lapsensa luokkayhteisöä.

– Tutkimuksissa on todettu, että kiusaamista on vähemmän, kun luokan vanhemmat tuntevat toisensa. Silloin he voivat ottaa toisiinsa helpommin yhteyttä ja yhdessä olla tukemassa lasten kaverisuhteita, Metso sanoo.

Luokka on erilaisista ihmisistä koostuva ryhmä, jossa tärkeää on opetella puhaltamaan yhteen hiileen. Jokainen lapsi ottaa itselleen erilaisia rooleja tilanteen mukaan.

– Koko luokan tulee voida hyvin, jotta yksittäiset lapset voivat hyvin. Joskus vanhemmat unohtavat tämän, kun keskittyvät vain omaan lapseensa, Metso toteaa.

Sanna Valtonen muistuttaa, että hyvän kaveruuden opetteluun kannattaa ensimmäisellä luokalla panostaa, koska useimmiten luokka pysyy yhdessä seuraavat kuusi vuotta.

– Luokka on kuten naapurit. En ole valinnut heitä, mutta he ovat meidän lähiyhteisömme, hän vertaa.

Ensimmäisen luokan alussa vanhemmat ovat erityisen kiinnostuneita kouluasioista. Niinpä se on tuhannen taalan paikka myös tutustua.

Vanhemmille luokka on kuin naapurit. Heitä ei valita, mutta he ovat tärkeä lähiyhteisö.

Kenestäkään lapsesta ei pidä puhua vaikeana tapauksena.

– Ekaluokan ensimmäisestä vanhempainillasta kannattaa tehdä sellainen, että vanhemmat haluavat tulla uudestaan. Heille täytyy tulla tunne, että he ovat tervetulleita kouluun ja että heidän panoksellaan on merkitystä, Tuija Metso sanoo.

TEKEMÄLLÄ ON HELPOMPI TUTUSTUA

Sanna Valtosen lasten koulussa, Helsingin Käpylässä sijaitsevassa Yhtenäiskoulussa, on kokeiltu monenlaisia tapoja tuoda eka- luokkalaisia vanhempineen yhteen, perinteiset vanhempainillat kun eivät koskaan kiinnosta kaikkia.

– Meillä on ollut monena vuonna pyöräkunnostuspaja eka- luokkalaisille ja heidän vanhemmilleen. Heidät kutsutaan koulun pihalle koulunalkua edeltävänä iltana laittamaan pyöriä kuntoon. Näin kaikki tutustuvat vähän etukäteen ja jännitys vähenee, Valtonen kertoo.

Heillä vanhempainyhdistys on rohkaisut

”**Tutkimuksista tiedämme, että kiusaamista on vähemmän, kun luokan vanhemmat tuntevat toisensa.**

opettajia järjestämään koulunalun jälkeen yhteisen piknikin tai jonkin muun matalan kynnyksen tilaisuuden, jossa luokkayhteisö tapaa toisiaan.

Tuija Metso kertoo kuulleensa, että Saksassa on tapana järjestää luokassa juhlat koulunalun kunniaksi. Vanhemmat on tietysti kutsuttu mukaan, ja ylempiluokkalaiset auttavat järjestelyissä.

– Se viestii hyvin, että koulun aloitus on hieno ja myönteinen juttu.

Metso vinkkaa myös kokoamaan heti alkuun vanhemmista WhatsApp- tai muun viestiryhmän, jonka kautta kaikenlainen kommunikointi toisten kanssa on helppoa.

VANHEMPIEN RESURSSIT KÄYTTÖÖN

Nykykoulu on parhaimmillaan sillä tavalla avoin, että vanhemmat saavat osallistua sen arkeen myös tutustumisvaiheen jälkeen, haastateltavat muistuttavat.

– Avoimuus edistää koulun ja kodin välisiä luottamusta, Sanna Valtonen uskoo.

Hän on ollut mukana kehittämässä avoi-

muuden käytäntöjä omien lastensa koululle.

– Jokaisella vanhemmalla on resursseja, joita koulu voi hyödyntää. Kun vanhemmat tulevat kertomaan omasta erikoisalastaan tai laittamaan lasten kanssa oman kulttuurinsa ruokaa, he myös sitoutuvat kouluun.

Koululla on Facebookissa vanhemmille tarkoitettu ryhmä, johon vanhempainyhdistyksen aktiivit ja opettajat heittelevät pieniä, tekijää kaipaavia talkoohommia. Milloin pitäisi kunnostaa pituushyppypaikka, milloin hakea lapsille jäätelöt tukusta.

– Kun joku ottaa homman hoitaakseen, me aktiivit kiittelemme vuolaasti ja tekijä saa kokemuksen siitä, että on osa yhteisöä, Valtonen sanoo.

Hän uskoo, että tämä on pohja, jolta kaverisuhteiden hankaluksiakin on helpointa hoitaa.

– Kaikki kommunikaatio ei keskity ongelmien ympärille. Tunemme toisemme myös hyvän kautta.

Tuija Metso huomauttaa, että koulussa

Käpylän Yhtenäiskoulussa eka- luokkalaiset vanhempineen kutsuttiin koulun pihalle kunnostamaan pyöriä.

Nykykoulu on sillä tavoin avoin, että vanhemmat saavat osallistua sen arkeen.

Vinkit ekaluokkalaisen vanhemmalle

1 Tutustu luokkaasi. Lapsen luokka on vanhempienkin luokka. Jos opettaja ei järjestä vanhempainiltaa tai muuta yhteistä tapahtumaa, kysy sellaisen perään. Ideoita on tässä jutussa ja esimerkiksi sivustolla kodinjakoulunpäivä.fi.

2 Tee tarkkoja kysymyksiä. Harjoittele kysymään lapsen koulupäivästä yksityiskohtaisia kysymyksiä. 'Oliko kiva päivä', johtaa yleensä vain ympäröivään vastaukseen.

3 Sovi synttäreistä. Mieti muiden vanhempien kanssa, millainen synttärikäytäntö omalle luokalle sopii. Kutsutaanko aina koko luokka tai vaikkapa kaikki pojat tai tytöt? Voisiko synttärिताakkaa keventää järjestämällä yhteisjuhlaa samassa kuussa syntyneille?

vieraileva vanhempi näkee lasten luokan ryhmädynamiikkaa ja kaverirooleja läheltä. Lapsille taas tekee hyvää tietää, että vanhemmat ovat läsnä ja kiinnostuneita siitä, mitä koulussa tapahtuu.

– Joissain kouluissa vanhemmat tai isovanhemmat ovat toisinaan välitunneilla lisääikäisina, toisissa kouluissa he käyvät lukemassa lapsille, Metso vinkkaa.

Jos opettaja ei ole vanhempiin päin aktiivinen, tällaisia käytäntöjä voi ehdottaa vanhempi itsekin.

LOGIIKKAPELIÄ ARJEN TILANTEILLA

Tunsivatpa vanhemmat toisiaan tai eivät, ensiluokkalaisen kaverivaikkeuksien äärelle pitää aina pysähtyä. Kokemus joukkoon kuulumisesta on tärkeä osa koulussa viihtymistä ja ehkäisee myöhempiä ongelmia.

– Ensimmäisenä kannattaa ottaa yhteyttä opettajaan, Sanna Valtosen sanoo.

Hän muistuttaa, että lapsi saattaa reagoida suurella tunteella aikuisesta pieneltä tuntuvaan asiaan, kun mieli on koulunaloituksesta kuormittunut.

– Vanhemman tehtävä on rationalisoida tilannetta eikä lähteä tunteeseen mukaan.

Pahinta on, jos vanhempi itse hätäntyy. Lapselta täytyy selvittää, mikä tarkkaan ottaen oli kurjaa.

Vanhemman kannattaa hänestä jututtaa ensiluokkalaista aktiivisesti koulun tapahtumista. Valtosen kokemus on, että yksityiskohtaiset kysymykset johdattavat hyviin keskusteluihin toisten kanssa toimimisesta. Mitä koulun pihalla leikittiin? Kuka leikki kenen kanssa? Jäikö joku yksin? Pyydettiinkö häntä mukaan? Ja jos jokin vaikea asia on tänään mennyt hyvin, on hyvä kysyä: Mitä teit toisin kuin ennen?

– Se on vähän kuin logiikkapeliä. Esitän lapselle konkreettisia kysymyksiä ja rohkaisen häntä löytämään itse ratkaisuja. Usein lapsi oivaltaakin asioita juttellessamme, Valtosen sanoo.

Jotkin hämmennystä ja loukkaantumisiakin aiheuttavat asiat selittyvät sillä, että osalla lapsista on jollain osa-alueella erityisen tuen tarvetta. Tuija Metson mielestä vanhempien on usein hyvä kertoa diagnooseista ja erityishaasteista luokan toisille vanhemmille avoimesti.

– Näitä asioita opettaja ei voi nostaa yleiseen keskusteluun, koska ne ovat luottamuksellisia. Sen sijaan jos vanhempi itse puhuu asiasta muille, se voi lisätä sekä toisten vanhempien että lasten ymmärrystä.

VAIKEITA LAPSIA EI OLE

Sanna Valtosesta vanhemman tehtävänä on olla kaverisuhteiden taustatukena – mikrotöyssyiltä hän ei halua lapsiaan suojella, mutta pieni ohjaus on usein tarpeen suurempien riitojen välttämiseksi. Kun tytär kavereineen leikkii heidän luonaan, hän saattaa puuttua tilanteeseen kysymällä, oliko tuo toimintatapa reilu. Tarkoitus on rohkaista lasten omaa ajattelua.

– Joskus vaikeaan tilanteeseen auttaa se, että menen vain lähelle naputtamaan kottani. Silloin lapset skarppaavat reiludessa, hän tietää.

”*Koko luokan on voitava hyvin, jotta yksittäiset lapset voivat hyvin.*”

Valtonen pitää tärkeänä myös sitä, että vanhemmat eivät ryhdy puhumaan kenestäkään lapsesta vaikeana. Hänen tyttärensä kavereissa on lapsi, jolle yökyläily on vielä vaikeaa. Vanhemmat ovat ratkaisseet tilanteen niin, että lapsi harjoittelee yökylään jäämistä olemalla kaverin luona kymmenen saakka illalla.

– Hän pääsee osalliseksi kaikesta hausasta yökylään liittävistä, mutta saa nukkua kotona. Näin hänelle ei tule mainetta sellaisena, joka ei koskaan pärjää, Valtosen sanoo.

Hän korostaa luokan vanhempien keskinäistä kasvatuskumppanuutta. Nyt toisen luokan alkaessa kaverusten vanhemmat tietävät jo aika hyvin, mikä kullekin lapselle on vaikeaa, ja osaavat huomioida heidät sen mukaisesti.

– Meidän Taika esimerkiksi on hyvin kilpailuhenkinen ja kaipaa tukea pettymysten sietämisessä. Aluksi hän saattoi tulla kaverin luota kotiin naama roikkuen, mutta nyt kavereiden vanhemmat tuntevat hänen haasteensa ja osaavat auttaa niin, että tilanne hoituu jo kaverin luona, Valtosen kiittelee.

Vanhempien keskinäinen kommunikatio on myös olennaista. Sanna Valtosen lapsen kaveripiirissä vanhemmat raportoivat tiukoista tilanteista toisilleen tekstiviestitse, vaikka ne olisi paikan päällä selvitettykin.

– Se on kiva tapa, koska sitten voimme kysellä illalla lapselta, minkä takia sotakirveet oli kaverin luona otettu esille, hän toteaa.

Tuija Metso vinkkaa, että joistakin asioista vanhempien kannattaa luoda selviä, kaikille yhteisiä pelisääntöjä. Yksi tällainen on synttärjuhlat.

– Käytäntö voi olla mikä vaan, mutta on tärkeää, että vanhemmat ovat siitä yhtä mieltä. Kukaan ei saa jäädä toistuvasti juhlien ulkopuolelle.

HYVÄ LUOKKAHENKI VAATII TYÖTÄ

Lapset tutustuvat toisiinsa mielellään, mutta opettajaa tarvitaan ohjaamaan tilannetta.

Kun uusi luokka aloittaa, kaikkia jännittää. Luontaisesti jokainen ryhmän jäsen hakee turvaa valmiiksi tutuista kavereista ja sellaisista toimintatavoista, jotka tuntuvat itselle helpoimmilta. Pian voi syntyä olettamia: tuo porukka ei halua leikkiä muiden kanssa, tuo poika on tosi hiljainen tai tuo tyttö tosi rasavilli. Se ei kuitenkaan koskaan ole koko totuus.

– Hyvin toimivassa ryhmässä ihmisten erilaiset puolet saavat tulla näkyviin, muistuttaa MLL:n ryhmäyttämiskouluttaja ja aineenopettaja **Laura Jääskeläinen**.

Opettaja voi vaikuttaa tilanteeseen näkemällä hiukan vaivaa ryhmäyttämisen eteen. Luokan kaikkien lasten välille kannattaa luoda tietoisesti pieniä kohtaamisia erilaisten vuorovaikutusharjoitteiden tai -leikkien avulla. Näin oppilaat tutustuvat toisiinsa positiivisessa hengessä.

– Ryhmäyttäminen lisää turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Se hälventää ennakkoluuloja ja klikkiytymistä ja auttaa lapsia hyväksymään toisensa erilaisina persoonina. Ryhmäyttäminen on siis myös kiusaamisen ennaltaehkäisemistä, Jääskeläinen sanoo.

Kukaan ei jää ulkopuolelle

Uuden luokan aloittaessa ryhmäyttäminen kannattaa monesta syystä, sanoo Laura Jääskeläinen. Jos luokassa on hyvä henki, kouluvuodet ovat lapsille paljon helpompia.

– Hyvin toimivassa ryhmässä jokainen saa olla oma itsensä ja voi sanoa mielipiteensä ilman pelkoa negatiivisesta kommentoinnista, Jääskeläinen linjaa.

Tällöin lapset pystyvät keskittymään paremmin opiskeluun ja yhteistyöhön, ja opettaminenkin on helpompaa.

– Helppo ja ryhmäytymistä edistävä juttu koulun arjessa on esimerkiksi se, että oppilaat jaetaan ryhmiin tai pareiksi aina satunnaisesti tai opettajajohtoisesti. Näin lapset tutustuvat tasapuolisemmin toisiinsa, tottuvat tekemään töitä kaikkien kanssa eikä kukaan jää koskaan ulkopuolelle.

Muita hyviä ryhmäyttämisen keinoja löytyy esimerkiksi MLL:n verkkosivuilta tukioppilastoimintaan suunnitelluista tehtäväkorteista ja Leikkipankista. Laura Jääskeläinen on itsekin luonut sivuston ryhmäyttämiseen sopivista harjoituksista. Hän on testannut harjoitukset toimiviksi yläkoululaisilla, mutta ne sopivat pienemmillekin.

Verkkovinkit!

- ▶ leikkipankki.fi
- ▶ mll.fi/tehtavakortit
- ▶ elavaoppiminen.blogspot.com

Hali esiteinille

Pieni vielä, mutta omasta mielestään jo iso ja itsenäinen – siitä ne esiteinin räiskähtelyt syntyvät. Vanhemman paras teko on olla läsnä, vaikka vähän takavasemmalla.

TEKSTI NINA RIIHIMAA KUVAT JOHANNA SARAJÄRVI

Juuri kun elämä alkaa tuntua helpommalta: pikkulapsivaihe valvomisineen on ohi, koulu sujuu ja lapsi osoittaa kiitettävää omatoimisuutta. Ja sitten äiti onkin tyhmä, opettaja nolo ja ovet paukkuvat milloin mistäkin syystä. Mistä tämä kiukku-pussi tupsahti?

– Noin 10-vuotias on latenssvaiheessa, jota voidaan kutsua esiteiniajaksi. Se on portti alkavaan murrosikään, kertoo nuorisolääkäri **Silja Kosola**.

Esiteiniksi kutsutaan 9–12-vuotiaasta lasta, riippuen kehitystahdista. Murrosiän muutoksissa on suuria eroja, mutta keskimäärin murrosikä alkaa tytöillä 10 vuoden kieppeillä, pojilla kaksi vuotta myöhemmin.

Varhaiset fyysiset muutokset eivät tarkoita, että lapsuus on loppu. Vaikka rinnat alkavat kasvaa tai hiki haista, se ei merkitse, että mieli olisi vielä lähelläkään aikuisuutta. Karvoituksen kasvu tai alkava äänenmurros ei tarkoita, että aivot olisivat valmiit – niiden kehitys jatkuu 25-vuotiaaksi ja ylikin.

Leikkiminen on edelleen tärkeää ja sallittua.

– Moni varhain kypsytynyt kokee ristiriitaisia tunteita. Joskus tekisi mieli vielä heittäytyä lapseksi, mutta kenen kanssa voisi leikkiä. Onnekkaita ovatkin ne esiteinit, joilla on pikkusisaruksia. Heidän kanssaan voi hullutella salaa, Kosola toteaa.

KEHITYSTAHTI VAIHTELEE

Vanhemmille varhaiset murrosiät tulevat usein kuin puskista. Viitteitä saa kuitenkin omista nuoruusvuosista. Jos äidin kuukau-

tiset alkoivat varhain, sama toistuu usein tyttärelläkin. Jos isä oli vielä yläasteella luoksaan lyhyimpiä, poika seuraa todennäköisesti isäänsä.

– Kengän koon nopea kasvu ja hien haiseminen ovat sellaisia merkkejä, joista vanhemmat voivat aavistella lapsen kasvaneen esiteiniksi, Kosola vinkkaa.

Vanhemman on hyvä muistaa, että muutokset kehossa hämmentävät lasta yhtä lailla kuin äitiä ja isää.

– Hallinnan tunne karkaa eikä lapsi osaa ennustaa, mitä hänen kehossaan seuraavaksi tapahtuu. Itsekriittisyys on tavallista. Lapsi katsoo itseään armottomasti ja uskoo kaikkien muidenkin näkevän hänet samoin.

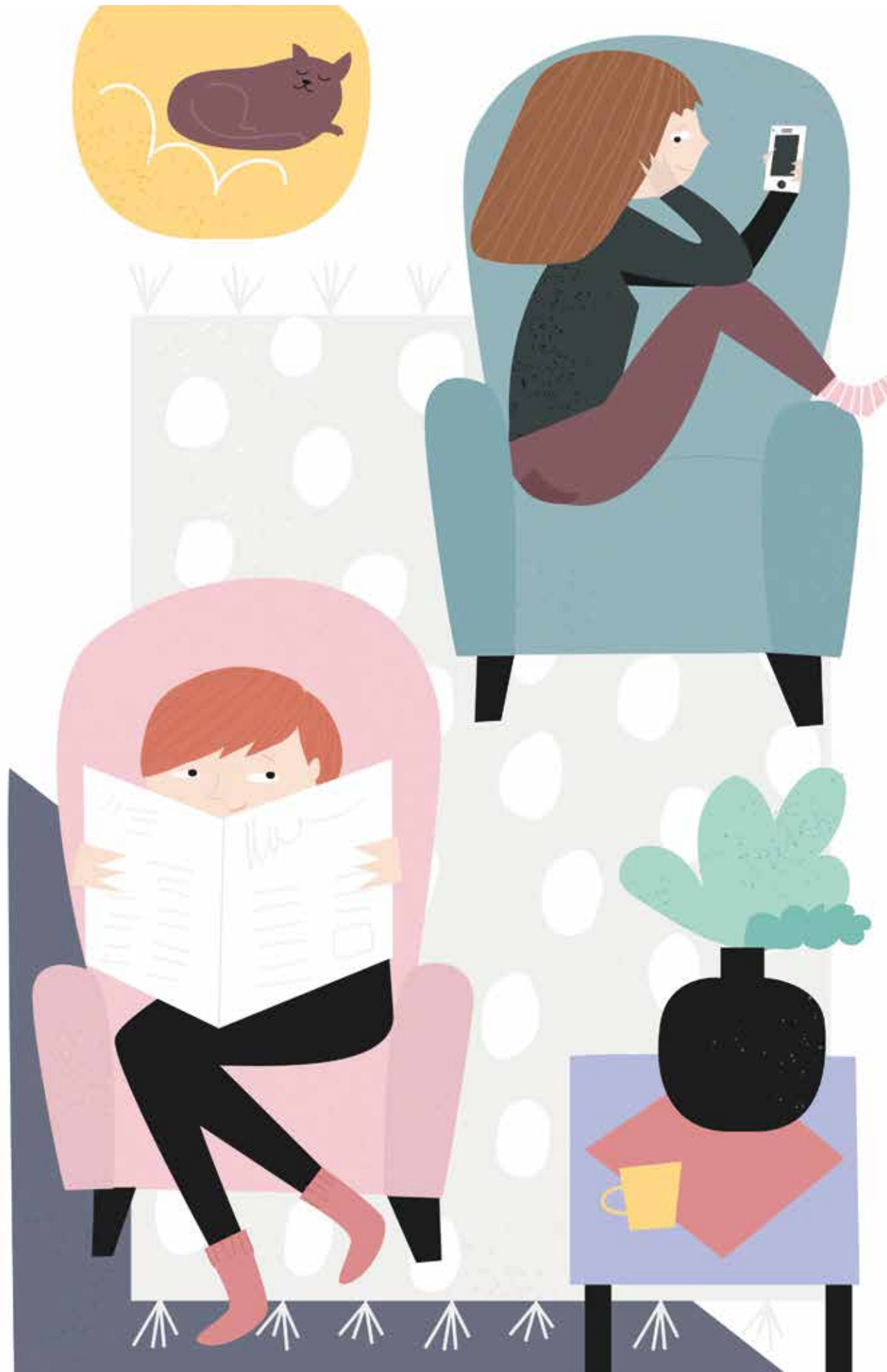
Nuorelle ei ole helppoa olla luokan ensimmäisenä kehittynyt mutta ei myöskään viimeinen. Tutkimusten mukaan varhainen kehittyminen on tytölle usein hämmentävää, pojille lähinnä ylpeyden aihe.

Lapsen oloa voi helpottaa kertomalla, että jokaisella on oma kehitysvauhtinsa eikä se vaikuta lopputulokseen. Myös vanhemman omasta kehitystahdista ja selviytymiskeinoista kannattaa jutella.

TARPEELLINEN PESÄERO

Esiteinille on tavallista, että hän provosoi tuu aivan arkisissa tilanteissa ja kehittää niistä riidan. Nuori kokeilee, onko nukkumaanmenoajoista yhä pidettävä kiinni ja pitääkö hampaat todella pestä kaksi kertaa päivässä.

Tyypillistä on myös aaltoilu: jonain päivänä lapsi haluaa olla äidin pieni, toisena sulkeutua yksin huoneeseensa. ”Älä todellakaan tule tänne!” lapsi viestittää niin sa-

NÄIN MEILLÄ

Tyttäreni esiteini-ikä alkoi kuudennella luokalla, pojalla merkit alkoivat näkyä seiskaluokalla. Tyttäreni halusi enemmän itsenäisyyttä: hän tahtoi hoitaa koulunsa itse. Vastuunanto kannatti, sillä tyttö hoiti hyvin läksynsä, kun en muistutellut niistä. Yhteissaunominen loppui, kun lapseni tulivat esiteini-ikään. Varsinkaan poika ei enää halua näyttää paljasta pintaa äidilleen. Viesti on selvä: älä tule katsomaan!

Oman tahdon ilmaukset ovat lisääntyneet, mutta sitä hän voi pitää hyvänä kehityksenä, useimmiten. Kun lapseni tiuskiivat, olisi hyvä olla itse ärtyvä. Aina ei vain pysty olemaan aikuisena. Välillä leimahdukset voi ottaa huomiorilla, joskus on parempi, kun en sano mitään. Ilkeään kielenkäyttöön puutun aina.

Kirsi, 51

Ensimmäisenä tulevat mieleen fyysiset muutokset. Henkisistä muutoksista suurin oli se, miten välillä käytös oli hyvinkin itsenäistä ja määrätietoista ja välillä piti saada olla vielä pieni – olla sylissä, kuunnella iltalaulua ja helliä pehmoeläimiä. Kahdesta tyttärestä voimakkaammat mielialan vaihtelut ovat olleet nuoremmalla. Isompi tyttö on luonteeltaan tasaisempi, mutta hänellä on välillä selittämätöntä ahdistusta.

Myös tyttöjen ystäväpiireissä oli esimurrosiässä paljon draamaa. Ehkä se johtui siitä, että kehitys alkoi vähän eri aikoina. Joka tapauksessa tuntui, että ystävyysuhteet kasvattivat merkitystään, ja joidenkin välillä ystävyys syveni siten, ettei muille aina ollut sijaa.

Myös leikki muuttui. Välillä oli hetkiä, jolloin leikin pyörteisiin pystyi vielä heittäytymään, mutta nuo hetket tulivat harvinaisemmiksi. Esimerkiksi kesälomalla, kun seurana oli oma sisko, tytöt tuntuivat palaavan välillä lapsuuden maailmaan ja leikkivät vanhoja leikkejään innokkaasti. Keinuisen suosio ei ole koskaan laantunut, jotain niin maagista siinä on!

Minusta on ihanaa seurata muutoksia. Myrskyistä huolimatta tytöt ovat tasapainoisia ja kiinnostuneita koulusta ja harrastuksista. He ovat tosi sinut fyysisten muutosten kanssa.

Sari, 47

- Cacciatore, Korteniemi-Poikela, Huovinen: Miten tuen lapsen ja nuoren itsetuntoa. WSOY.
- Myllyviita: Peace! Selviytymisopas nuorten vanhemmille. Duodecim.
- Sinkkonen: Nuoruusikä. Miten lapsesta tulee nuori aikuinen. WSOY.

- ▶ mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/9-12-v
- ▶ mll.fi/onkskaikkiok (podcast-sarja)

”Kun näen, että läheisyys tekisi hyvää lapselleni, saatan sanoa kärsiväni halipulasta.

noin kuin ilmein.

Vanhemmille raivoamisella on vahva kehityksellinen tarve: lapsi tekee pesäeroa vanhempinsa ja kavereista tulee entistä tärkeämpiä. Tämä valmistaa itsenäiseen elämään.

Nuorelle on tärkeää kokea, että kaikki tunteet ovat sallittuja, myös voimakkaat mielenilmaukset.

Joskus esiteinin tyrskähdykset on paras ohittaa olankohautuksella. Jos asia ei ole kovin tärkeä, sen voi jättää omaan arvoonsa.

– Huonoa käytöstä ei kuitenkaan pidä sietää. Esimerkiksi haistatteluun on syytä puuttua ja kertoa, ettei sellainen kielenkäyttö kuulu meidän perheeseen, Kosola neuvoo.

AIKA, SIJOITUS TULEVAISUUTEEN

Vaikka oma reviiiri tulee lapsen kasvaessa entistä tärkeämmäksi, se ei poista läheisyyden tarvetta.

Kosola nostaa esille **Raisa Cacciatoren** lanseeraaman halipulan. Jo pienelle lapselle voi opettaa, että jokaisella on joskus tarve olla sylissä tai muuten toisen lähellä. Silloin voi kertoa kärsivänsä halipulasta, jota toinen ihminen pystyy helpottamaan.

Halipula-sana on ahkerassa käytössä Kosolan omassa perheessä, jossa on kaksi nyt jo murrosikäistä lasta.

– Kun näen, että läheisyys tekisi hyvää

lapselleni, saatan sanoa kärsiväni halipulasta. Näin nuori voi ’pelastaa’ minut antamalla halauksen. Tässä on win-win-tilanne, kumpikin voittaa.

Vaikka esiteini ei tunnu haluavan vanhempiansa seuraa, hän arvostaa aikuisten läsnäoloa ja apua.

– Lapsi elää hetkessä. Kun hänellä on asiaa, pitäisi vanhemman korvien ja sydämen olla auki. Jos pyytää odottamaan vartin, todennäköisesti on jo myöhäistä. Lapsen halu jutella on mennyt ohi.

Esiteinin vanhempia Kosola neuvoo miettimään työkuviotaan ja ajankäyttöään niin, että pystyy olemaan mahdollisimman paljon läsnä. Joskus vanhemmalta tosin vaaditaan haamun taitoja: olla näkymättömänä taka-alalla mutta tulla näkyväksi tarvittaessa.

Esiteini-iässä kannattaa Silja Kosolan mukaan kerätä yhteisiä kokemuksia. Tässä vaiheessa rakennettu luottamus kantaa murrosiän yli.

– 10-vuotias yleensä innostuu helposti uudesta ja on kiinnostunut monenlaisista asioista. Yhteisten retkien kohokohtia saatetaan muistella vuosienkin päästä.

Esiteinille annettua aikaa voi Kosolan mielestä ajatella onnenhetkinä, jolloin voi käydä nuoren kanssa hyviä keskusteluja – ja oppia uusia näkökulmia. Yhdessä vietetty aika ei ole pois vanhemman omasta ajasta vaan sijoitus tulevaisuuteen.

SYKSYN KOULUTUKSET KASVATUKSEN, HOITOTYÖN JA SOSIAALIALAN AMMATTILAISILLE JA PERHEILLE

Apua arkeen ja työhön lasten ja nuorten häiriökäyttäytymisen, tunne-elämän ja itsesäätelyn ongelmissa

Seminaari 11.-12.11.2019, Scandic Hotel Rosendahl, Tampere

Kiintymyskeskeisen hoidon ja terapian neurobiologia

Parantavan vuorovaikutuksen rakentaminen kiintymyssuhteissaan traumatisoituneiden kanssa

Psykologi, PhD Jonathan Baylin, USA

Alk. 495 €/2 pv, sis. alv

Mitä lapsi tai nuori viestii häiriökäyttäytymisellä? Miten lapsuuden kiintymyssuhteen turvattomuus ja vauriot ovat vaikuttaneet hänen aivojensa, hermostonsa ja itsesäätelynsä kehitykseen? Kuinka oireileva lapsi/nuori on oman neurobiologiansa vanki ilman kykyä toisenlaiseen käytökseen, läsnäoloon tai vuorovaikutukseen?

Miten arjen ihmissuhteessa tapahtuvalla, vaiheittaisella prosessilla pystytään herättämään vaurioituneessa lapsessa/nuoressa kyky luottaa, liittyä ihmissuhteeseen ja sen myötä vähitellen käyttää korkeampia aivotointojaan myös keskittymiseen, itsesäätelyyn ja oppimiseen? Miten kiintymyskeskeinen toimintamalli rauhoittaa jatkuvasti hälytystilassa olevia aivoalueita ja avaa aivojen ja hermoston yhteyksiä, jotka ovat jääneet kehittymättä?

Jon Baylinilla on psykologina ja terapeutina 40 vuoden kokemus alalta. Hän on tutkinut 20 vuoden ajan vanhemmuuden, kiintymyksen ja kehityksellisten traumojen neurobiologiaa tavoitteenaan kehittää täsmällisempiä, tehokkaita keinoja auttaa. Baylin tekee yhteistyötä kiintymyskeskeisen perheterapian ja DDP-menetelmän uranuurtajan Daniel Hughesin kanssa. Baylinin malli yhdistää neurotutkimuksen tietomäärän käytännönläheisesti kiintymyskeskeiseen toimintatapaan, tavoitteena antaa tehokkaita välineitä trauma- ja kehityksellisten ongelmien erityisvaikeuksista kärsivien lasten ja nuorten kanssa työskentelyyn.

Seminaariin sisältyy suomennetut materiaalit, simultaanitulkkaus, runsaat tarjoilut aamiaisineen, lounaineen ja päiväkahveineen. Lue koko ohjelma ja ilmoittaudu nettisivuillamme. Tilaa uutiskirjeemme niin saat tiedot tarjouksista ja tapahtumista suoraan sähköpostiisi: www.pt-kustannus.fi

Alan erikoiskirjat suomeksi – tilaa ilman postikuluja!

Daniel A. Hughes:
**KIINTYMYS-
KESKEINEN
PERHETERAPIA**
DDP-työkirja + DVD jolla suomennettu Danin terapiaistunto. Kiintymyskeskeisen toimintamallin perusteos.

85€

Hughes:
**KIINTYMYSKESKEINEN
VANHEMMUUS**
Kun tilanne kärjistyy, on vaikea löytää tietä takaisin. Kirja tarjoaa uudenlaisen lähestymistavan suhteen vahvistamiseen ja vuorovaikutuksen korjaamiseen lasten ja nuorten kanssa.

38€

**TIE NUOREN SYDÄMEEN
KÄY VATSAN KAUTTA**
Miten moninaisia tekijöitä voi olla lapsen tai nuoren syömis-
vaikeuksien taustalla ja
mitä hän yrittää käyttäyty-
mällä viestiä. Aikuisten ja
nuorten opas **nyt vain**

10€

Hinnat sis. alv ja postitus. Kirjat myös kirjakaupoista. Lisää kirjoja ja tarjouksia netistä!

Vauvat
ovat ihania!

Me Avainapteekeissa intoudumme vauvoista. Haluamme olla äidin, isän, mummujen ja vaarien rinnalla antamassa pienokaisen elämälle hyvän startin. Siksi kokosimme yhteen vauvan ensivuosisien tärkeät tiedot ja listasimme tuotteet, joita vauva tarvitsee. Tule hankkimaan vauvallesi tietopaketti, jonka asiantuntijamme ovat perheen kullannappua silmällä pitäen koostaneet.

Hae vauvasi neuvolakorttia vastaan vauvan kehityksen kannalta tärkeä DeviSol Drops D3-vitamiinitippa -pakkaus* lähimmästä Avainapteekistasi. Yksi maksuton DeviSol Drops -tuote per vauva.

Mukana vauvapakettia toteuttamassa Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Orion Pharma ja Avainapteekit.

*Kampanja voimassa 31.12.2019 saakka.

Vapaaehtoisena näkee enemmän

Kriisipuhelimen vapaaehtoisena päivystäjänä pääsin katsomaan hyvinvointiyhteiskunnan julkisivun taakse. Sinne missä yksinäisyys, masennus tai köyhyys salpaa sielun niin, että mieluummin vain nukkuisi pois. Keskustelut soittajien kanssa avasivat ihmisten elämää tavalla, johon tilastot ja tutkimukset eivät pysty. Vaikka elämäntilanteiden karuus välillä ahdistikin, olin kiitollinen siitä, että sain hetken kulkea ihmisten rinnalla, ja ehkä joku koki puhelun ajan olevansa vähemmän yksin.

Syksyn alkaessa monessa yhdistyksessä tarvitaan uusia vapaaehtoisia. Sanotaan, että pitkäaikainen sitoutuminen vapaaehtoistoimintaan on vähentynyt. Kuitenkin esimerkiksi MLL:n 655 perhekahvilaa on auki viikoittain. On hämmästyttävää, miten monet antavat aikaansa muiden hyväksi työn, lastenhoidon ja arjen askareiden ohella. Vapaaehtoisten mukaan keskeisiä motivaatiotekijöitä ovat hyvä porukka ja muiden auttaminen. Lisäksi vapaaehtoistyö antaa voimavaroja ja siinä oppii uusia asioita.

Kansalaiskyselyissä iso joukko vastaajista olisi valmis toimimaan vapaaehtoisena, jos vain joku kysyisi. Itseleni kävi viime kesänä juuri näin. Tuttavani pyysi minua Helsingin Tuomiokirkkoon vapaaehtoiseksi valvojaksi. Kirkko kun oli kesän auki kello 9–24. Kuuden tunnin rupeama työpäivän jälkeen oli yksi kesäni kohokohdisti. Jälkeenpäin mietin, miksi olisin valmis menemään uudelleen. Oliko se juhlava ympäristö, turistien kohtaminen vai vapaaehtoisten juttuseura? Kaikki mukavia asioita, mutta parasta oli kuitenkin olla osa tilaisuuden toteutusta, naputella laskurilla tulijoiden määrää ja päästä käymään sakastissa.

Vapaaehtoistoiminnassa voi olla mukana monella tavalla: rinnalla kulkijana, auttajana, tekijänä, lahjoittajana... Millainen rooli sinulle sopisi? Kurkkaapa mll.fi/vapaaehtoiseksi-sivua, löytyisikö sieltä jotain.

Marie

Marie Rautava
MLL:n ohjelmajohtaja

Tällä kolumnipaikalla vuorottelevat MLL:n asiantuntijat.

Pienten äänen puolustaja

Lapsiasiavaltuutettu **Elina Pekkarinen** muistaa miltä lapsena tuntui, kun aikuiset jyräävät. Työssään sosiaalityöntekijänä ja hallinto-oikeudessa hän kohtasi pahuutta, mutta ei menettänyt uskoaan ihmisiin.

TEKSTI TUUJA SILJAMÄKI KUVAT JANI LAUKKANEN

ELINA Pekkarisen lapsuudenperheessä oli hulinaa, sillä kodissa hyöri neljän sisaruksen lisäksi vielä hoitolapsia. Piti huutaa saadakseen äänensä kuuluviin.

– Olin äänekäs tänttäränttä, hyvin määrätietoinen ja itsenäinen hevostyttö.

Taivallahden ala-asteella hän oli tunnollinen koululainen, tosin opettajien näkökulmasta ehkä turhankin innokas ottamaan kantaa.

Siihen aikaan erityistä tukea tarvitsevat eristettiin muista. Etenkin niin sanotuilla tarkkailuluokilla olevia pelättiin.

– Tarkkiksen tytöt kävivät antamassa meille tukiopetusta. Se oli hienoa, koska he selvästi tykkäsivät opettaa meitä ja me huomasimme, ettei heitä tarvinnut pelätä.

YHDEN yläkouluvuosista Elina vietti Yhdysvalloissa. Ensimmäistä kertaa elämässään hänellä ei ollut yhtään ystävää, sillä kielitaidottomana hän jäi ryhmän ulkopuolelle. Hän tunsu itsensä hyvin yksinäiseksi. Kotimaahan paluun jälkeen hänelle heräsi halu auttaa yksinäisiä ja koulukiussattuja, joten hän ryhtyi koulussaan tukioppilaaksi.

Tukioppilastoiminta oli uutta vielä 1980-luvun lopulla. Koulukiusaamista ei oikein tunnustettu, vaikka se oli vähintään yhtä hurjaa kuin nykyisin.

– Se ei ollut pelkästään nälvimistä ja ryhmän ulkopuolelle sulkemista, vaan ihan väkivaltaa. Tukioppilaat olivat mukana selvittelemässä konflikteja. Vaikka olin nuori, huomasin että aikuiset olivat usein niin kiihdyksissä, etteivät kyenneet hoitamaan näitä tilanteita.

Nuori Elina oli sanavalmis ja määrätietoinen, mutta silti hänet sivuutettiin usein. Hän muistaa edelleen miten epäoikeudenmukaiselta tuntui, kun aikuiset eivät ottaneet häntä vakavasti.

Erityisesti äidiltään hän oppi, miten tärkeää oli pitää huolta muista. Hän muistaa, miten Töölön kirkon edustan puistossa makoili aina päihdeongelmaisia. Siihen aikaan heitä kutsuttiin puliukoiksi.

– Äidilläni oli tapana mennä heidän luokseen tarkistamaan, että he olivat hengissä. Hävetti, että kaverini näkevät äitini 'hyysäämässä'.

Elinan pohtiessa mikä hänestä voisi tulla isona, hänen isänsä rohkaisi: – Sinusta voi tulla ihan mitä tahansa! Elina halusi muuttaa maalle ja ryhtyä eläinlääkäri-kirjailijaksi, kuten ihailemansa eläinlääkäri-kirjailija **James Herriot**. Niinpä hän lähti lukemaan eläintieteitä. Mutta kun esikol lapsi ilmoitti tulostaan, hän vaihtoi sosiaalialalle.

ELINA Pekkarinen halusi ison perheen. Hän tuli äidiksi nuorena, vain 22-vuotiaana. Pian esikoksen jälkeen syntyivät kaksoset – keskosina. Alkoi tutustumismatka suomalaisen järjestelmän perheenkokoihin aukkoihin.

Nuorella äidillä oli vaikea anemia-sektion jälkeen. Siitä huolimatta hän joutui hoitamaan yksin kotona 1,5-vuotiaasta taaperoa ja keskoskaksosia, joita piti syöttää kahden tunnin välein. Hellalla porisi tuttipulloja steriloitumassa sillä välin, kun hän vaihtoi kolmelle vaippoja ja syötti heitä vuorotellen.

Arkeen olisi tarvittu kipeästi apukäsiä. Koska elettiin 90-luvun laman jälkeisiä vuosia, kunnallinen kotipalvelu oli ajettu alas. Yksityinen kotiapu taas oli nuorelle perheelle aivan liian kallista. Kummankin isovanhemmat olivat vielä työelämässä. Tilanne oli nuorelle äidille kohtuuton.

– Ihminen alistuu, yrittää selviytyä. Onneksi myös mieheni osasi hoitaa vauvoja, mutta hän joutui käymään päivät töissä.

”*En usko, että olisin kestänyt täyspäisenä ilman muiden äitien vertaistukea. Äitienvälinen ystävyys on syvintä, mitä tiedän.*”

Perhe eli kädestä suuhun, vaikka mies kävi töissä, sillä opiskelijan työtulot eivät kerryttäneet ansiosidonnaista äitiyspäivärahaa.

– Muistan sairaalalaskut. Keskituloiselle työssäkäyvälle ne olisivat olleet pennosia, mutta meille pienituloisille summa tuntui valtavalta. Pikkulapsiperheitä voitaisiin auttaa kotiavulla ja taloudellisella tuella.

Nuori äiti tunsu syyllisyyttä varsinkin esikoisensa vuoksi, sillä hän tiesi taaperon tarvitsevan jokapäiväisiä ulkoiluja voidakseen hyvin. Pelastus oli puistotäti, jonka hoiviin esikoisen sai leikkipuistoon muutaman tunnin päivässä, edulliseen hintaan. Elintärkeää oli myös tavata muita äitejä.

– En usko, että olisin kestänyt täyspäisenä ilman muiden äitien vertaistukea. Äitienvälinen ystävyys on syvintä, mitä tiedän. Jokaisella paikkakunnalla pitää olla kohtaamispaikkoja äideille ja lapsille.

HARVA pienten lasten äiti haluaa lastensuojelutyöhön, sillä se koskettaa liian läheltä omaa elämää. Elina Pekkarinen halusi. Lastensuojelu ja perheiden haasteet tuntuivat tutuilta ja tärkeiltä juuri omien lasten vuoksi.

– Ymmärsin, miten suojattomia ja avuttomia vauvat ovat, jos heitä laiminlyödään tai kohdellaan huonosti. Se on heille täysin kestämatöntä. Minulla oli puhdas kutsumus auttaa lapsia.

Sosiaalipäivystyksessä hän joutui usein poliisin turvin hakemaan lapsia turvaan päihtyneiltä vanhemmilta. Hän saattoi kantaa märkiä ja likaisia lapsia keskellä yötä lastenkotiin. Kerran lastenrattaista löytyi lelujen sijaan vain oluttölkkejä.

– Lastensuojelutyössä joutuu kohtaamaan myös pahutta. Sinisilmäisyys kyllä karisee, mutta enimmäkseen kuitenkin tunsin empatiaa niitä vanhempia kohtaan, jotka eivät vain osanneet tai ymmärtäneet. Joskus vanhem-

mat eivät pysty enää ajattelemaan lastensa parasta.

Hallinto-oikeudessa hän oli tekemässä huostaanotto-päätöksiä. Hänen tehtävänään oli muun muassa haastatella lapsia tuomioistuinkäsittelyssä. Hän esitti lapsille usein ihmekysymyksen: heräät vuoden päästä ja kaikki on hyvin, mitä on tapahtunut? Koskettavin vastaus oli: herään kotona eikä äiti enää juo.

– Lapsiaan laiminlyöneiden vanhempien syyllisyydentunne voi olla valtava. On iso trauma, ettei pysty hoitamaan omaa lastaan. Huostaanotettujen lasten vanhemmat tarvitsivat tukea asioiden käsittelemiseksi ja sovittamiseksi, mutta he jäivät meillä pahasti heitteille.

PEKKARINEN kiittelee, miten hyvin tietoa pienten lasten kasvatuksesta ja hyvinvoinnista on nykyisin tarjolla. Myös hän vieraili tuoreena äitinä usein MLL:n Vanhempainnetin sivuilla kurkkaamassa vinkkejä. Yksi meiltä puuttuu kuitenkin lähes tyystin: kasvatustuki 12–19-vuotiaiden vanhemmille.

– Vanhemmat voivat olla todella yksinäisiä ja hukassa teini-ikäisten lastensa kasvatuskysymysten kanssa. Ne voivat olla tosi vaativia, kuten milloin huolestua nuorensa syömättömyydestä, ylensyönnistä, huoneeseen lukkiutumisesta tai pelaamisesta.

Lastensuojelun sijaishuollon luvuissa näkyikin selvä nousu murrosiässä.

– Vanhemmat ovat lasten kasvattajia kuormittuneita työelämän vaatimuksista tai kenties uusperhekuvioista.

Silloin tilanne voimakkaasti murrosikää oireilevan nuoren kanssa voi olla sietämättömän hankala.

KÄYTÄNNÖN sosiaalityön jälkeen pitkään nuorisotutkijana työskennellyt Pekkarinen tuntee hyvin nykyperheiden vahvuudet ja murheet.

– Lapset ja vanhemmat viettävät enemmän aikaa yhdessä kuin aikaisemmin. Heillä on hyvä keskusteluyhteys ja läheiset välit. Tunteita osataan näyttää. Jos tiedostaa oman merkityksensä lapselle, asiat ovat varmasti hyvin. Tuntuu, että ne vanhemmat, joiden pitäisi vähiten kantaa huolta vanhemmuudestaan, ovat kaikkein stressaantuneimpia. Silloin uupuu.

Lapsiasiavaltuutettu kannustaakin vanhempia ottamaan rennommin.

– Vapaa-aika alkaa olla jo liian aikataulutettua. Lapset ja nuoret toivovat enemmän rentoa yhdessäoloa vanhempiensa ja kavereidensa kanssa. Kiireestä ja stressistä tulee kotiin hermostunut ilmapiiri, tiuskimista ja äyskimistä. Sanon tämän itseäni täysin syyllistäen.

Lapsiasiavaltuutettuna Pekkarinen pitää tärkeimpinä tehtävinään edistää lasten ja nuorten oikeuksia ja väliä heidän kuulumisiaan päättäjille. Hän aikoo pitää tiukasti kiinni siitä, että pääsee usein tapaamaan lapsia ja nuoria henkilökohtaisesti.

– En halua olla lapsille pelkkä aikuisen suulla puhuva pää. Tarvitaan enemmän tilaisuuksia, joissa lapset ja nuoret ovat itse paikalla tai järjestäjinä. Sellaisiin osallistun mielelläni.

Kuka hän on?

ELINA PEKKARINEN

- Syntynyt vuonna 1975 Espoossa.
- Valtiotieteen tohtori, lastensuojelun tutkija.
- Työskennellyt muun muassa sosiaalityöntekijänä, Nuorisotutkimusseurassa ja Turun yliopiston sosiaalityön määräaikaisena professorina.
- Perheeseen kuuluu avopuoliso, kolme aikuista lasta sekä kaksi koiraa, unkarinvizsla ja saksanseisoja.
- Asuu Helsingissä ja Jyväskylässä.
- Aloitti lapsiasiavaltuutettuna toukokuun alussa.
- Harrastaa koiralennekkejä, kaunokirjallisuutta ja nokkahuilun soittoa.
- Unelmoi paremmasta maailmasta.

Luonnonystävä unelmaduuni

1 15-vuotiaan Niko Mäkeläisen kesäpesti Kouvolan Repoveden kansallispuistossa kesti kaksi viikkoa heinä-elokuun vaihteessa. Työpäivät alkoivat yleensä aamuseitsemältä ja lopuivat iltapäiväkahdelta.

Parasta on mönkijällä ajo, kertoo kouvolaalainen **Niko Mäkeläinen** toiveidensa kesätyöstä Repoveden kansallispuistossa.

TEKSTI HANNELE NIEMI KUVAT MARJA SEPPÄLÄ

Tänäkin aamuna Niko Mäkeläinen herää kymmentä yli viisi. Haukattuuan pientä aamupalaa, hän ottaa illalla tekemänsä eväät ja suuntaa moponsa Korialta reilun 40 kilometrin taa Selänpäähän.

Sieltä pojan kyytiinsä poimii työkaveri **Pentti Kesäniemi**. Repoveden Saarijärvelle kertyy vielä autolaa lähes 30 kilometriä.

Perillä juodaan kahvit. Ne keittää Tolosen talon taukopaikalle ensimmäiseksi ennättänyt.

Kesätyömatkaan Nikolla menee puolitoista tuntia suuntaansa. Se ei 15-vuotiasta pahemmin paina, onhan kyseessä lyhyt ja mieluisa pesti.

– Mopolla tulee ajettua näiden kahden viikon aikana 900 kilometriä. Tuntuuhan se vähän, myöntää Elimäen yhtenäiskoulun 9a-luokan aloittanut poika.

Toiveidensa kesätyöpaikkaa kansallispuistossa Niko haki jo helmikuussa. Silloin ei vielä täpännyt, mutta Repovedellä tehdyn tet-harjoittelun jälkeen paikka järjestyi. Osansa lienee silläkin, että Niko valittiin vuonna 2017 Repoveden nuoreksi kummiksi.

– Tykkään liikkua luonnossa, toteaa Repovedelläkin vaeltamassa ja melomassa viihtynyt partiolainen.

REIPPAAT OTTEET

Alkukesästä Niko hoiti jo kahden viikon kesätyörupeaman Kouvolan Mustissa ja Mirrissä, minne hän päätyi nettihaualla. Pesti lemmikkitarvikeliikkeessä sopi hänelle mainiosti, sillä hän harrastaa agilitya perheen tanskalais-ruotsalaisen pihakoiran Martin kanssa.

Elämänsä ensimmäisestä kesätyökokemuksesta Niko ehtii kertoa päivän toisella kahvitauolla.

– Mustissa ja Mirrissä täytin hyllyjä, purin kuormia, hinnoittelin. Näin, mitä kaikkea kaupassa tapahtuu myyntityön ohella. Palautettakin sain, olin kuulemma aika ahkera.

Tänä heinäkuun helteisenä torstaina Niko vielä vartoilee pomonsa, puistomestari **Mikko Suosalmen** tehtävänjakoa. Kahviseurana on aikuisopiskeli-

2

”Tämä on fyysistä, muttei mitään hirveän rankkaa.

ja **Minna Parkkinen**, joka hankkii sairaanhoitajan työn rinnalle toista ammattia ympäristöhoitajana.

Minnalla on Nikon ikäinen poika ja hän seuraa kiinnostuneena kesätyöläisen otteita, joita kehuu reippaiksi.

– Niko tervehtii vastaan tulijoita, katsoo silmiin, on hyväkäytöksinen. Ja tosi hyvä peruuttamaan mönkijäperäkärrillä!

OPPIA VASTUUSTA

Niko ei halkopinolta kollegan kiitoksia kuule. Puuhommat tulivat hänelle tutuiksi heti ensimmäisenä työpäivänä. Kuivan kesän takia polttopuita viedään vain kahdelle tulipaikalle, pitkinä halkoina, ettei kävijöille tulisi kiusausta tehdä turhia tulia.

Tämän kesän toimenkuvaan kuuluu metsäpalvaroituskylttien vienti reiteille, joita

Repovedellä on merkittyinä noin 45 kilometrin verran.

– Tämä on fyysistä, muttei mitään hirveän rankkaa, Niko kertoo työstään lastatessaan puita peräkärriin. Koululiikunta ja partio antavat fyysisiä eväitä työelämään.

Repovedeltä Niko arvelee oppineensa uutta, ehkä vastuullisempaa suhtautumista luontoon. Kesätyössään hän näkee, miten koville ympäristö joutuu ihmisten kanssa. Yksikin kulkija voi tehdä maastolle hallaa roskatessaan, viritellessään turhia tulia tai talsiessaan merkittyjen reittien ulkopuolella.

Ensimmäisenä työpäivänään Niko sai Metsähallituksen hallinnoiman kansallispuiston työntekijävarusteet, joihin kuuluu muun muassa kuulosuojaimet ja suojalasit. Mikä parasta, joka päivä pääsee ajamaan mönkijällä!

Kesällä Niko suoritti traktorikortin. Isän luona Teuroisissa on mahdollisuus treenata sitäkin ajoa.

HETKEN KIRVELI

Repovedellä on käytössä kolme mönki-

2 Vuoroviikoin äidin luona Koriolla ja isän luona Teuroisissa asuvalta Nikolta meni päivittäin kolmisen tuntia työmatkoihin Kouvolan laidalta toiselle. Työssäkin sai vielä olla menopelin, mönkijän päällä.

3 Viime talvena Niko perusti 4H-yrityksen, jossa myy linnunpönttöjä ja muita tekemiään puuesineitä. Roskien keruukin kävi näppärästi kesätöissä.

3

4

4 Pomon, puistomestari Mikko Suosalmen työstä sisälsi muun muassa laituriinlaittoa. Repoveden suositun ulkoilualueen ehkä tunnetuin maamerkki, Lapinsalmen riippusilta, otetaan taas lokakuussa korjauksen jälkeen käyttöön.

5 Aikuisopiskelija Minna Parkkinen nauttii välivuotensa työstä luonnossa, leppoisten työkaverien seurassa. Mätettyään viisi traktorikuormallista sepeliä Minna antoi mieluusti kesäpoika-Nikon hoitaa kuljetushommia.

jää, joiden boksissa kulkevat niin porakone kuin moottorisahakin. Puiston kalusteiden huolto kuuluu osana kesätyöhön.

Useimmissa hommissa tarvitaan hankskoja. Niistäkään ei ollut apua, kun puupinnossa piileskellyt ampiainen pistää tuikkasi halkoja puutavarakärrtiin nakellutta Nikoa silmäkulmaan.

– Hetken kirveli, mutta ei siitä jäänyt edes jälkeä, tämä kuittaa.

Polun varrelta ohi mennessään hän noukkii roskat ja tarkistaa myös alueen vessat. Niiden siivous kuuluu päivittäisiin tehtäviin. Huussinpuhdistus ei tee heikkoakaan.

– Ehkä vaikeinta on muistaa kaikki reitit ja paikat, joihin pitää mennä. Kertaakaan en ole vielä eksynyt.

Alaikäistä kesätyöläistä ei päästetä maastoon yksin. Vanhempi työtoveri varmistaa vierellä, ettei satu havereita.

Taukotuvan pöydällä on piparien rinnalla karttoja, joita Niko vapaahetkinään tutkaillee yhdessä mikkiläisen Minnan kanssa. 15 neliökilometrin kokoisessa kansallispuistossa piisaa perehtymistä.

5

ETSIVÄ LÖYTÄÄ

Niko on oivaltanut verkostojen merkityksen työelämässä. Kokemusta on jo niin kaupankuin luonto- ja ympäristöalaltakin.

Harrastusten ohella yllättävää hyötyä voi löytyä esimerkiksi koulutunneilta. Nikon lempiaineita ovat köksä ja liikka, jossa etenkin pallopelit ovat mieluisia.

– Olen minä jotain ruokaakin kotona tehnyt, jauhelihakastiketta ainakin, kertoo Niko, jolla on pikkuveljen ja -siskon ohella isän uusperheessä sisko- ja velipuoli.

Vanhempien ei ole kuulemma tarvinnut patistella poikaa töihin, joista on tältä kesältä jo kaksi työtodistusta.

Nikoa ei pelota tulevaisuus, vaikka hän arvelee esimerkiksi digitalisaation muuttavan rajusti työelämää.

Kesätöitä hän uskoo löytyvän, kun niitä reippaasti hakee, eikä lannistu heti ensimmäisestä ei:stä. Vahvuuksiaan kysyttäessä Niko aikoo mainita ainakin rauhallisuuden ja tottelevaisuuden.

– Teen, mitä pitää. Otan neuvot ja opit vastaan, hän huikkaa ja suuntaa Valkealan metsiin.

Hyviä lupauksia

Hallitusohjelma on paperi, joka määrää myös lapsi- ja perhepolitiikan suunnan. Lapsiperheille ohjelma lupaa hyvää, sillä siihen on kirjattu niin subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus, perhevapaaudistus, perhekeskukset kuin lapsistrategiakin.

TEKSTI LIISA PARTIO KUVITUS ANTTI YRJÖLÄ

Kun Antti Rinteen hallitusohjelma keväällä julkistettiin, lapsi- ja perhejärjestöissä pantiin tyytyväisinä merkille, miten monta järjestöjen esillä pitämää asiaa ohjelmaan oli kirjattu. Ohjelma on 190-sivuinen ja lupaa paljon, mutta aiemmin silti ei ole ollut itsestään selvää, että lasten ja nuorten tarpeet näkyvät konkreettisina kirjauksina.

Ohjelmasta välittyy selkeä tahtotila: nyt halutaan panostaa toimiin, joilla ehkäistään syrjäytymistä ja ylisukupolvi- ja huono-osaisuutta, lisätään koulutuksellista tasa-arvoa ja vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia.

ODOTETTU PERHEVAPAAUDISTUS

Perhevapaaudistuksesta on puhuttu pitkään. Viime kaudella hanke kariutui ja hyvä niin, sillä suunniteltu malli olisi tarkoittanut leikkausta kahdelle kolmesta perheestä. Nyt uudistuksen lähtökohtana on perheiden tarpeista ja monimuotoisuudesta lähtevä joustavuus sekä vapaiden tasaisempi jakautuminen.

Uuden hallituksen perhevapaaudistusta äideille ja isille on kiintiöity yhtä monta kuukautta ansiosidonnaista vanhempainvapaata. Isien kiintiötä kasvatetaan lyhentämättä äitien osuutta. Näin päästäneen aika lähelle 6+6+6-mallia, jossa kolmannen kuuden kuukauden jakson voi käyttää kumpi tahansa. Kotihoidon tuki, jonka ly-

hentämisestä ja jopa poistamisesta on käyty keskustelua, säilytetään ennallaan.

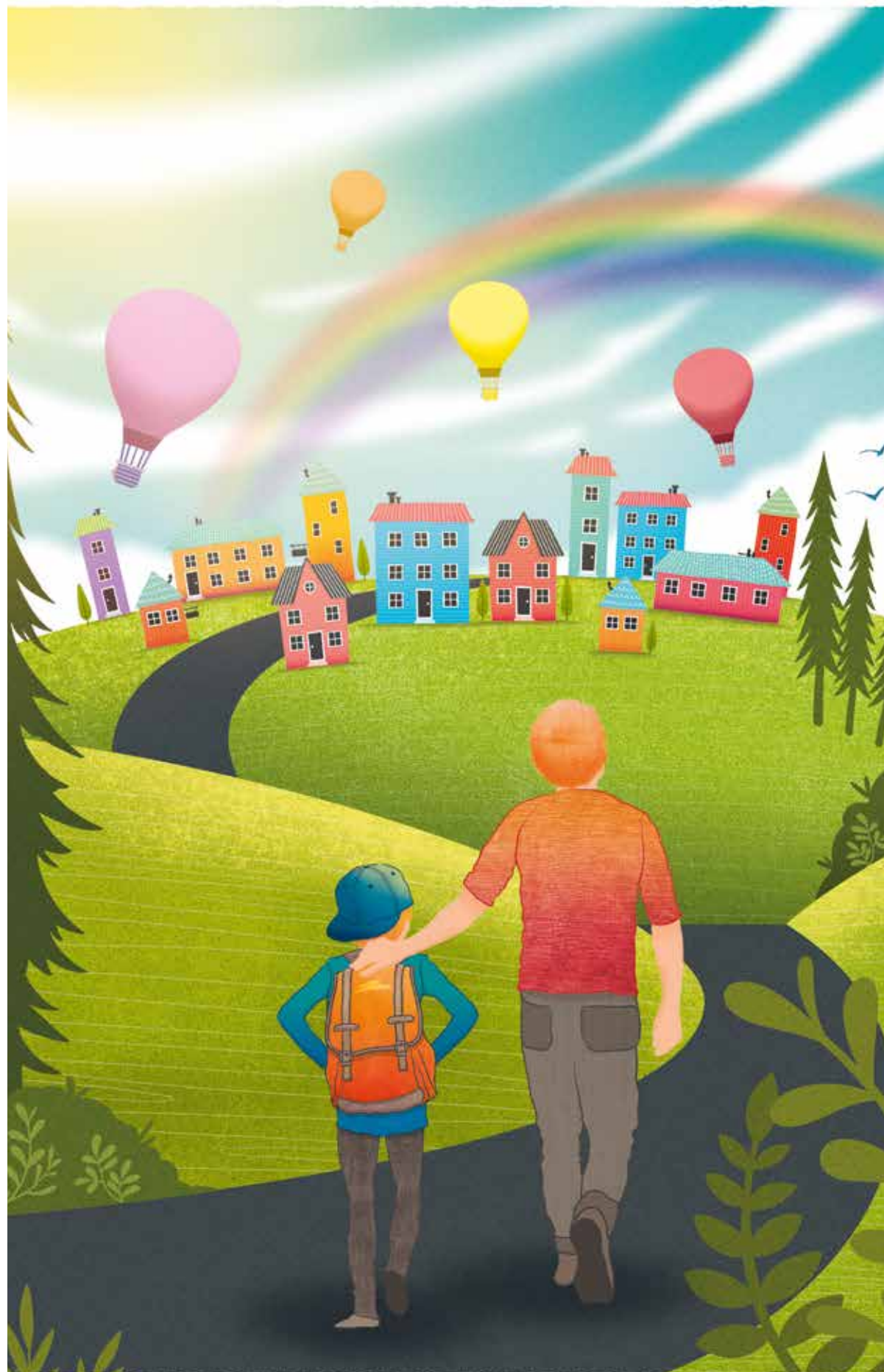
VARHAISKASVATUSOIKEUDEN PALAUTUS

Yksi lapsijärjestöjen tärkeimmistä vaalivoitteista oli, että subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus palautetaan ja ryhmäkojoja kasvattaneet leikkaukset perutaan. Se tarkoittaa, että kaikilla lapsilla vanhempien työtilanteesta riippumatta on taas oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Tavoite toteutuu: kasvattajia tulee ohjelman mukaan olemaan yksi seitsemää yli 3-vuotiaasta kohti. Myös varhaiskasvatuksen laatua ja tasa-arvoa halutaan vahvistaa.

PALVELUISTA TOIMIVA KOKONAISUUS

Hyvä ratkaisu on myös se, että edellisen hallituksen aloittamaa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa LAPEa jatketaan. LAPEssa tehdyn ison työn hyödyntäminen on luontevaa siksikin, että viime kaudelta perinnöksi jäänyttä sote-uudistusta on jatkettava.

LAPEN ydintä eli perhekeskumallia, jossa sosiaali- ja terveystalvet, varhaiskasvatus ja koulu sekä järjestöjen ja seurakuntien toiminnot muodostavat perheen kannalta hyvän kokonaisuuden, levitetään koko maahan. Perheiden ennalta ehkäiseviä palveluja kuten neuvoloita, kotipalvelua ja perheneuvontaa vahvistetaan, niiden saatavuutta parannetaan ja vanhemmuu-

SUUNTA ON OIKEA, NYT TOTEUTTAMAAN

Lapsi- ja perhepolitiikan linjaukset ovat toivottuja ja oikeansuuntaisia. On pidettävä kuitenkin mielessä, että varsinaisen työn vasta alkaa ohjelmasta. Hyväkään ohjelma ei riitä, vaan ratkaisevaa on sen toteutus.

Erityisen iloinen voi olla hallitusohjelmaan kirjatusta kansallisesta lapsistrategiasta. Siitä on tehtävä aidosti perus- ja ihmisoikeuksiin perustuva. Vain näin voidaan turvata lapsi- ja perhepolitiikan pitkäjänteisyys ja kestävyys. Strategian on oltava kunnianhimoinen, tavoitteellinen ja konkreettinen työkalu lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumisen edistämiseksi.

Lapsia koskevan päätöksenteon yksi keskeinen ongelma on, että lapsiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan harvoin ja arviointi on laadultaan vaatimatonta, vaikka lapsivaikutusten arvioinnin lisääminen on sisällytynyt jo useamman aikaisemman hallituksen ohjelmaan. Hallitusohjelman lupaus lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnista ei saa enää jäädä kuolleeksi kirjaimiksi.

Hyvinvoinnin perusta rakennetaan lapsuudessa ja nuoruudessa. Hyvä lapsi- ja perhepolitiikka luo perustan myös kestäväälle talouspolitiikalle. Hallituksen keskeisenä talouspoliittisena tavoitteena on nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin. Työllisyysasteen nostamisessa tärkein yksittäinen tekijä on koulutuksen ulkopuolelle jäämisen ehkäiseminen. Vuonna 2015 peruskoulun varassa olevien ihmisten työllisyysaste oli 43 prosenttia, toisen asteen tutkinnon suorittaneiden 67 prosenttia ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden 86 prosenttia.

Koulutuksen ulkopuolisuuden ehkäisemiseksi oppivelvollisuusikäen nostaminen ei vielä yksin riitä, vaan tarvitaan oppimisen ja hyvinvoinnin tukea varhaiskasvatuksesta alkaen koko koulupolun ajan. On erinomaista, että hallitusohjelmassa luvataan vahvistaa opiskelun tukea, opintojen ohjausta ja oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja. Nuorten koulupolkuja tukevat myös kiusaamisen ja yksinäisyyden torjuntaan panostaminen sekä mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantaminen.

Esa Iivonen
johtava asiantuntija, lapsi- ja perhepolitiikka ja lasten oikeudet

Rinteen hallituksen ohjelmassa on monta lasten ja nuorten kannalta hyvää tavoitetta.

den tukea ja parisuhdetyötä vahvistetaan. Lisäksi lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuutta parannetaan osana peruspalveluja.

JOHDONMUKAISESTI KÖYHYTTÄ VASTAAN

Lapsiperheköyhyys on kasvanut vuoden 2015 jälkeen, minkä taustalla on muun muassa perusturvan heikentyminen. Nyt perusturva, esimerkiksi vähimmäismääräisiä vanhempainpäivärahoja, korotetaan. Myös neljännen ja viidennen lapsen lapsilisää, elatustukea ja opintorahan huoltajakorotusta on luvattu nostaa.

Yksinhuoltajaperheissä köyhyys on selvästi muita perheitä yleisempää, joten hyvä kirjaus on myös se, että lapsilisän yksinhuoltajakorotusta nostetaan ja se tehdään niin, että lapsilisän korotuksesta hyötyvät myös toimeentulotuen varassa olevat perheet.

JOKAISALLE LAPSELLE HARRASTUS

Lasten mahdollisuuksia harrastaa tuetaan tuomalla niitä koulupäivän yhteyteen ja käynnistämällä valmistelu, jonka tavoitteena on lisätä maksuttomia harrastusmahdollisuuksia. Koulujen aamu- ja iltapäivä-

toimintaa ja sen laatua, kerhotoimintaa sekä yhteistyötä kuntien ja kolmannen sektorin välillä kehitetään.

Lasten ja nuorten osallisuutta halutaan lisätä ja nuorten kuulemiseen luodaan uusia työkaluja. Koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta, oppilaitosten yhteisöllistä toimintakulttuuria sekä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia luvataan vahvistaa, kuten myös kiusaamiseen puuttumista ja ehkäisyä. Kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi laaditaan toimenpideohjelma.

Jotta peruskoulu pystyy tarjoamaan kaikille nuorille valmiudet toisen asteen koulutukseen, parannetaan myös oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja. Opintojen ohjauksen ja opiskelun tukea kohennetaan kaikilla koulutusasteilla.

Oppivelvollisuusikä nousee 18 vuoteen ja toisen asteen koulutus tulee maksuttomaksi. Muutoksilla halutaan tukea kaikkien nuorten koulutusta ja vähentää opinnoista putoamista peruskoulun jälkeen. Oppivelvollisuuden pidentämiseen liittyy erilaisen opinto- ja tukimuotojen vahvistaminen. Näitä ovat esimerkiksi kymppiluokat, kansanopistot, työpajatoiminta, kuntoutus

ja valmentavat koulutukset, jotka voidaan sisällyttää toisen asteen tutkintoihin.

PITKÄJÄNTEISYYTTÄ PERHEPOLITIikkaAN

Jotta perhepolitiikasta tulisi pitkäjänteisempää, tarvitaan yli hallituskausien ulottuva kokonaisvaltainen näkemys: lapsen oikeuksiin perustuva lapsistrategia. Sen valmistelu aloitettiin viime hallituskaudella ja nyt uusi hallitus on sitoutunut lapsistrategian toteuttamiseen.

Hallitus sitoutuu myös arvioimaan päätösten lapsivaikutuksia, edistämään lapsibudjetointia, lasten hyvinvoinnin tietopohjan vahvistamista sekä lasten ja nuorten osallisuutta. Nämä kaikki ovat edellytyksiä lapsia ja nuoria koskevalle hyvälle päätöksenteolle.

KANSALAI-SYHTEISKUNTA HUOMIOITU

Järjestötyö ja vapaaehtoistoiminta on mainittu ohjelmassa useita kertoja. Hallitus lupaa turvata osallisuuden ja monimuotoisen kansalaistoiminnan edellytykset valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.

Järjestöillä nähdään tärkeä rooli sekä demokratian ja luottamuksen tukemisessa että terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä, jälkimmäisessä myös palvelujen tuottajana.

Mitä täällä Piltti-purkissa oikein on?

Vain parhaat, huolella valitut raaka-aineet

Ei lainkaan säilöntä- eikä väriaineita*

PILTTI
MYYTIN
MURTAJAT

Katso, kuinka lastenruokamyytit murtuvat ja miksi säilöntäaineet lastenruoissa ovat vain myytti.

www.piltti.fi

*Näinhän lastenruokia koskevassa lainsäädännössäkin sanotaan

Reppu- retkelle

Perheen yhteiset retket ovat laatu-aikaa, ja eri-ikäiset huomioiva retkeily hitsaa parhaimmillaan perhettä yhteen. Luontoon kannattaa tutustua uteliaalla mielellä ilman suorituspaineita.

TEKSTI MAARIT PIIPPO KUVAT JOSH HILD | PEXELS JA COLOURBOX

”Yöretki voi olla huikea elämys turvallisessa seurassa ja tapa tutustua luontoon eri vuorokauden aikoina.

1 ASENNE: SEIKKAILUA, EI SUORITTAMISTA
Lasten kanssa retkeillessä kannattaa unohtaa matka- ja sykemittarit kotiin, ja suoritusten laskemisen sijasta luontoa lähestytään seikkailumielellä. Retki lähimetsään on elämys ja irtiotto arjesta, kun luontoa katsotaan lasten näkövinkkelistä. Mielikuvitusta voi herätellä pohtimalla, keitä metsässä asuu ja millaisen kodin luonto asukeilleen tarjoaa. Maaston yksityiskohdista voi löytyä aarteita: erilaisia maatyyppejä ja kasveja, isoja ja pieniä eläimiä, eläinten jälkiä ja vuodenaikojen vaihtumisen merkkejä. Mitä metsässä kuuluu, jos kaikki pysähtyvät ja ovat hetken hiljaa?

Aikuinen ei tarvitse tietää kaikkia vastauksia, vaan hän saa olla yhtä ihmeissään luonnon äärellä kuin perheen nuorimmainen.

2 SÄÄNNÖT: METSÄN ASUKKEJA KUNNIOITTAEN
Kun ideana on mennä retkelle metsän asukien vieraaksi, kunnioittaa vierailija luonnon tilaa. Hyvän retkeilijän sääntönä on, että hänestä ei jää mitään jälkiä luontoon.

Etukäteen voi jo suunnitella, mitä eväskääreille ja muille roskille tehdään retken aikana. Uudelleen täytettävä juomapullo roskaa vähemmän kuin pillimehu, ja kestonasiansaan pakattu leipä on ekologisempi eväs kuin valmispakattu energiapatukka.

Metsän vieras ei myöskään meuhkaa äänekkäästi eikä hakkaa tai törki kepillä luontokappaleita. Lasten kanssa voi huomioida, että puu on elävää ainesta, vaikkei se liiku tai ääntele.

Retki on hyvä paikka digipaastolle: Kännykuvien sijasta kannattaa terästä omia aisteja, ja somemailman voi luonnossa jättää taakseen.

3 VARUSTEET: SOPIVASTI SUOJAA JA MAISTUVAT EVÄÄT
Joustavat ja säänmukaiset vaatteet sekä tukevat ja sopivan kokoiset kengät antavat vapauden iloita ilman hiertymiä ja puristuksia. Repun pakkaaminen on osa erätaitoja. Myös lapset kantavat mielellään omia varusteita, kun reppu ei paina tai hankaa.

Säätilan vaihdoksiin kannattaa varautua sadevarusteilla ja lämmikkeillä, sillä märkänä tai palelevana ei seikkailukaan suju.

Onnistuneen retken huijantavat riittävät eväät, sillä luonnossa liikkua nälkä kasvaa kummasti. Eväiden valmistaminen yhdessä sitouttaa perhettä, ja omakekemä voileipä maistuu pienimmillekin. Sopivassa maastossa leivän väliin voi poimia jonkun helposti tunnistettavan villiyrtilin, kuten voikukan lehden tai ketunleivän. Syksyllä marjamättäät tarjoavat jälkiruokaa, kunhan muistaa, ettei mitään tunnistamatonta kasvia saa laittaa suuhun.

4 LIIKKUMINEN: LÄHILUONTO ON PARAS KUNTOSALI
Patikoinnin ohella retkeillä voi vuodenaikojen mukaan vaikkapa pyöräillen, meloen, hiihtäen tai lumikengillä. Metsä on myös oivallinen kuntosalin, sillä vahvoja puita voi käyttää kuntoilulaitteiden tapaan roikkumiseen, venyttelyyn ja voimansiirtoon. Polkujuoksu kehittää mo-

torisia taitoja, tasapainoa ja kehonhallintaa, kun polun varrella myös kiipeillään kallioilla ja ylitetään tai alitetaan puiden oksia.

Luonnossa voi myös pelata perinteisiä ulkopelejä, kuten hippaa tai frisbeegolfia. Suomen ladun ohjeet neuvovat, miten lautapelit, kuten Afrikan tähti ja Kimble, muuntuvat ulkoversioiksi. Ryhmähengen nimissä on muistettava, että liikkuminen tehdään sen ehdoilla, jolla on vähäisimmät taidot ja jaksaminen.

5 LUONTOTIETOUS: OPI YHDESSÄ VIIHTYEN
Luonto on kuin avoin luokkahuone, jossa kaikenikäisille riittää opittavaa. Erätaitoja voi harjoitella pienimpien kanssa niin, että makkaratikku voi vuolla pajusta kuorimaveitsella, ja tulen äärellä olemista voi kokeilla luomalla kuvitteellinen nuotio pienistä oksista ja puun lehdistä. Metsänsyistä löytyvät ainekset muistipeliin ja luontobingoon, joissa perhe voi yhdessä tunnistaa luontokappaleita.

Yöretki voi olla huikea elämys turvallisessa seurassa ja tapa tutustua luontoon eri vuorokauden aikoina. Ensimmäisen yöretken voi tehdä vaikkapa omalle parvekkeelle tai kotipihalle. Nuku yö ulkona -kampanja neuvoo yöretkelle teltassa, laavulla tai vaikka kuusen alla.

Vinkkien asiantuntijana Suomen Ladun lastentouminnan suunnittelija **Tiia Eskelinen**.

Lisää mm. ulkona yöpymisestä ja lautapeleistä pihapeleinä

► suomenlatu.fi

Kuka päättää, mitä lapselle luetaan?

Päiväkoti-ikäinen tarvitsee lukuinnon syttymiseksi itseään kiinnostavia kirjoja ja rauhallista luku-aikaa.

TEKSTI LAURA PÖRSTI KUVA LAURA RIIHELÄ

Lapsi ei ala harrastaa jääkiekkoa tai pianonsoittoa omin päin. Hän tarvitsee siihen vanhempien panosta: kiinnostusta, välineitä ja aikaa harjoitella.

– Sama pätee lukemiseen, muistuttaa lasten lukuintoa tutkinut yliopistonlehtori **Juli-Anna Aerila** Turun yliopiston Rauman kampukselta.

– Jos aikuinen sanoo, että lukeminen on tärkeää, mutta ei näytä sitä mitenkään, se ei vielä ole lukemiseen kannustamista.

Otsikon kysymykseen hän vastaa, että aikuisen tehtävä on etsiä lapselle sopivaa lukemista ja varata kirjoille aikaa. Asiaan kannattaa panostaa jo varhain, sillä tiedetään, että asenteet lukemiseen kehittyvät päiväkotikäisessä. Kouluiässä niitä on vaikeampi muuttaa.

– Lapselle kannattaa kyllä antaa vaikutusmahdollisuuksia ja kysyä, minkä tyyppistä kirjaa hän haluaisi lukea. Apua etsimiseen saa tarvittaessa kirjaston henkilökunnalta, Aerila vinkkaa.

PIENI LUKIJA HALUAA SAMASTUA

Kirjoilla on monta tehtävää. Aikuisetkin lukevat eri tarpeisiin: joskus viihtyäkseen,

joskus sivistyäkseen, toisinaan tullakseen kosketetuiksi. Erilaisia kirjavirikkeitä kannattaa tarjoilla lapsillekin monipuolisesti hankkimalla niitä kotiin tai vieraillemalla kirjastossa säännöllisesti.

– Jos lukeminen ei ole perheessä tapana, kannattaa aloittaa siitä, mikä tuntuu helpoimmalta. Se voi olla Muumi-kirja, jos Muumit ovat tuttuja, tai kurkistuskirja, jos lapsi kaipaava toimintaa. Tai sitten voi kokeilla tehdä lapsen kanssa ruokaa keittokirjan avulla, Juli-Anna Aerila ehdottaa.

Päiväkoti-ikäiselle ennustettavuus on kirjassa tärkeää. Hän saa onnistumisen kokemuksi, kun osaa arvata, mitä seuraavaksi tapahtuu.

– Se on vähän kuin aikuisilla dekkarien lukeminen, Aerila vertaa.

Lapsi lukee pitkälle alakoululaiseksi saakka kaunokirjallisuuttakin saadakseen tietoa maailmasta. Paljon lukevia kannattaa Aerilan mielestä houkuttaa myös haastavamman sisällön pariin juuri tätä kautta.

– Lapsi voi kiinnostua vaikeastakin kirjasta, jos siinä on hänelle samastuttava hahmo tai tilanne. Uuden kirjan kohdalla aikuinen voi auttaa ennustamaan tulevia tapahtumia.

Kirjojen monipuolisuus opettaa lasta tulkitsemaan erilaisia tekstejä. Se taas on tärkeää hyvän lukutaidon saavuttamiseksi. Nautinnon kokemus on kuitenkin lukemisessa se, joka motivoi palaamaan kirjojen pariin.

– Harva aikuinenkaan tarttuu kirjaan siksi, että kokee lukutaitonsa rapistuneen.

KIIREESSÄ KIRJA EI MAISTU

Mikä sitten vaikuttaa leikki-ikäisen luku-nautintoon, itse kirjan lisäksi? Juli-Anna Aerilan lapsille tekemät kyselyt paljastavat, että tärkeää on, että lukemiseen saa rauhassa keskittyä ja että lukemastaan saa keskustella aikuisen kanssa.

– Kymmenen minuuttia oli monelle lapselle liian lyhyt aika rauhoittua kirjan ääreen, tutkija tietää.

Kun hän on kysynyt lapsilta, millainen on heidän mielestään hyvä paikka lukemiseen, monen piirroksissa ollaan ulkona. Lapset ovat myös innostuneet lukumajoista, joita voi tehdä vaikka pahvilaatikosta tai pussilakanasta.

– Majassa saa keskittyä rauhassa. Parasta on, jos sinne mahtuu kaverin tai vanhemman kanssa.

Kokeile vaikka heti

1 Rakenna lukumaja. Monet lapset nauttivat pienistä paikoista, joissa voi sulkeutua omaan maailmaansa. Lukumajan voi tehdä levittämällä pussilakanan tai joogaliinan pöydän yli tai rakentamalla erityisen majan isosta pahvilaatikosta. Pienelle lapselle on erityisen kivaa, että vanhempi mahtuu majaan mukaan. Sadepäivän lukumajasessioon kirjat kannattaa valita yhdessä, ja mukaan täytyy tietysti varata asianmukaisia herkuja. Idea on peräisin Juli-Anna Aerilan ja Merja Kauppisen *Sytytä lukukipinä* -kirjasta (PS-kustannus 2019), jossa on monta muuttakin mainiota vinkkiä.

2 Puhu lukemastasi. Juli-Anna Aerilan tutkimuksessa kysyttiin esikouluikäisiltä, tietävätkö he, tykkääkö opettaja lukemisesta. Joku päätteli opettajan lenkkareista, että tämä on enemmän urheilija kuin lukija ja toinen sanoi, ettei tiedä, koska ei voi mennä opettajan pään sisälle. Lapsille lukemisen arvostaminen ilmenee konkreettisista seikoista: siitä, että vanhemmat ja opettajat kertovat lukemastaan ja pitävät kirjoja esillä.

3 Täytä joulukalenteri kirjoilla. Entä jos joulukalenterin luukut olisivatkin tänä vuonna kokonaisia paketteja, joista paljastuu iltasatukirjoja? Kirjakalenteri on halpa toteuttaa, jos sen tekee kirjaston kirjoilla. Kirjaston ammatilaisia voi myös hyödyntää kirjojen valinnassa. Idea on peräisin Erin Boylen *Reading my Tea Leaves* -blogista, josta kaunis toteutusidea löytyy hakemalla ”A Book Advent Calendar”.

Haluatko MLL:n vapaaehtoiseksi?
Tutustu mahdollisuuksiin
▶ mll.fi/vapaaehtoiseksi

Uskalla sanoa sekä ei että kyllä

Tuuli Talvitie johtaa MLL:n Toijalan paikallisyhdistystä kolmatta vuotta. Reitti puheenjohtajaksi sai alkunsa osallistumisesta vauvakahvilaan.

TEKSTI MERJA RÄTY KUVA TOMI NUOTSALO

Tarinani on varmaan tyypillinen MLL:ssa toimivalle. Syntyi ensimmäinen lapsi ja muutimme Toijalaan – en tiennyt Toijalasta enkä äitiydestä juuri mitään. Arkeani rytmittivät tuolloin muskari ja MLL:n vauvakahvila ja myöhemmin perhekahvila. Sain kavereita ja siinäähän sitä oltiin, kertoo Talvitie.

KOULUTUS KANTAA, JÄRJESTÖ TUKEE

Tuuli Talvitie oli ollut parisen vuotta mukana viikkotoiminnassa, kun tuttu vinkkaasi, että hallituksessa tarvittaisiin kehittäjiä ja ideojia.

– Houkutteleva ja imarteleva markkinointipuhe, Talvitie naurahtaa.

Hänet valittiin hallitukseen, ja parin vuoden aktiivisen toiminnan jälkeen silloinen erovuorossa oleva puheenjohtaja ehdotti Talvitielelle hakeutumista MLL:n vapaaehtoistyön johtamiskoulutukseen (VJK). Siitä olikin jo lyhyt askel puheenjohtajuuteen.

– VJK-koulutus oli erittäin hyvä. Reilun puolen vuoden aikana oli kolmesta neljään valtakunnallista tapaamista ja useita alueellisia. Kouluttajat olivat erinomaisia ja tapaamisissa oli hienoa kokea osallistujien energia ja innokkuus. Koulutusta voin to-

della suositella – siitä saa eväitä myös työelämään, sanoo Käpylän musiikkiopiston rehtorina työskentelevä Talvitie.

Hänen kokemuksensa on, että MLL:ssa on turvallista olla paikallisyhdistyksen puheenjohtaja.

– Puheenjohtajaa ei jätetä yksin. Tukena on sekä piiri että keskusjärjestö ja aina on ihmisiä, joille voi soittaa ja kysyä neuvoa.

VAHVA TOIMIJA TOIJALASSA

MLL:n Toijalan paikallisyhdistyksessä on reilut 300 jäsentä ja paljon toimintaa. Yhdistys järjestää 2–5-vuotiaille leikkikoulua, viikoittain kokoontuu useita kerhoja ja lisäksi on vuosittaisia tapahtumia.

– Yhdistyksemme näkyy hyvin Toijalassa. Pystymme tukemaan lapsiperheitä järjestämällä harrastustoimintaa ja erilaisia tapahtumia, jotka ovat joko täysin maksuttomia tai edullisia. Kaupungin ja alueen muiden paikallisyhdistysten kanssa tehdään myös paljon yhteistyötä.

Akaassa toimivat Toijalan lisäksi Viialan ja Kylmäkosken paikallisyhdistykset ja yhdistämisestäkään on välillä puhuttu.

– Toijalan yhdistys on mielestäni sopivan kokoinen ja kun yhteistyö sujuu, on kokonaisuus näin oikein toimiva.

PUHEENJOHTAJA EI TEE TÖITÄ YKSIIN

Talvitien johtama hallitus on 12-henkinen ja mukana on aina niitä, jotka ovat vielä mukana viikkotoiminnassa. Se on tärkeää, jotta hallitus saisi suoraan tietoa kentältä.

Kaikille riittää töitä. Puheenjohtajalla itsellään on monta lankaa käsissään: muun muassa toiminnan ja kokousten suunnittelu, oikeiden asioiden esillä pitäminen, yhteydenpito yhteistyökumppaneihin ja huolenpito hallituksesta.

– On tärkeää, että kullekin löytyy sopiva rooli ja tehtävät eikä kukaan kuormitu liikaa. Kaikkea ei tarvitse tehdä itse – on luotettava muihin. On tärkeää uskaltaa sanoa ei, mutta on tärkeää uskaltaa sanoa myös kyllä eikä ampua heti alas omia tai muiden ideoita, Tuuli Talvitie sanoo.

Oivallukseni

- Toimiva hallitus on ykkösjuuttu puheenjohtajalle.
- Delegointi ja työnjako auttavat koko hallitusta.
- Läsnäolon tärkeys.

YHDISTYKSEN HALLITUKSEN JÄSEN

MLL:n paikallisyhdistykset toimivat vapaaehtoisten voimin. Yhdistysten hallitukseen tarvitaan vastuuhenkilöitä eri tehtäviin kuten puheenjohtajaksi, sihteeriksi, rahastonhoitajaksi ja viestintävastaavaksi. Tehtäviin saa tukea ja koulutusta. Kysy lähimmästä yhdistyksestäsi mahdollisuuksista toimia vapaaehtoisena.

NIVEA

HELEÄN IHONI SALAISUUS? Q10 & SEN LUONNOLLINEN TEHO

UUDISTUNUT Q10 POWER KUIN IHOSI OMA Q10

- VÄHENTÄÄ RYPYJÄ 4 viikossa*
- KIINTEYTTÄÄ IHOA 2 viikossa*

NIVEA.FI

Q10-KOENTSYMI ON NYT FERMENTOITU JA 100% SAMANLAISTA KUIN IHON OMA Q10
*Kliininen tutkimus, 30 osallistujaa, 4 vk

MEIDÄN MLL

Etuja, iloa ja yhdistysten kuulumisia.

Pohjois-Espoon yhdistyksen puheenjohtaja Anu Loukiainen suoritti VJK:n 2016. – Se oli tosi hyvä, auttoi linjaamaan toimintaa, mikä on helpottanut muun muassa avustusten saamista. Itselleni oli iso hyöty siitäkin, että pystyin hyväksi luettamaan VJK:n opinnoissani.

Hyvät eväät johtamiseen

Johtajaksi ei kukaan synny vaan oppii johtajana ollessaan ja yhdessä muiden kanssa.

MLL:n puheenjohtajat ovat iso ja monipuolinen joukko, jonka osaaminen kannattelee koko liiton toimintaa. Parhaimmillaan puheenjohtajat ovat myös verkosto, jonka jäsenet saavat tukea toisiltaan.

MLL:n puheenjohtajina toimii monen alan ammattilaisia. Osalla johtaminen kuuluu myös leipätyöhön, mutta useimpien oma työ on jotain muuta. Oli koulutus- tai ammattitausta mikä tahansa, järjestöjohtaminen on oma lajinsa, jonka erityispiirteitä ei kenenkään pitäisi joutua opettelemaan omin nokkineen.

Jotta puheenjohtajaksi olisi helppo tulla ja tehtävässä voisi onnistua, MLL:ssa on vuodesta 2005 järjestetty vapaaehtois-

toiminnan johtamiskoulutusta. Aiemmin koulutus toteutettiin joka kolmas vuosi, mutta nyt sitä uudistetaan niin, että aloittaminen ja suorittaminen onnistuu vuosittain.

VERKKO-OPISKELUA JA OMA MENTORI

Seuraava MLL:n puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille suunniteltu vapaaehtoisuustoiminnan johtamiskoulutus, lyhyesti VJK, alkaa tammikuussa 2020 valtakunnallisella seminaarilla. Seminaaria seuraa itsenäinen verkko-opiskelu sekä alueittain järjestettävät työpajat. Jokainen opiskelija saa tuekseen mentorin, jolla on kokemusta sekä VJK:n suorittamisesta että MLL-puheenjohtajuudesta.

VJK:ssa käsitellään johtamista tehtävänä, vuorovaikutusta, hallituksen työn-

jakoja, kumppanuuksia, vapaaehtoistoiminnan kehittämistä, vaikuttamista sekä jäsenten ja vapaaehtoisten rekrytointia ja huomioimista.

Yhteensä koulutus on 5 opintopisteen laajuinen ja siitä saa todistuksen ja osaamismerkin. Aikaisemmin osallistuneiden palautteiden mukaan VJK antaa hyvät eväät puheenjohtajuuteen, mutta myös oppeja, joita voi hyödyntää työelämässäkin.

Osuva sisältö on tärkeä, mutta VJK:n käyneiden mukaan yhtä tärkeää antia on puheenjohtajakollegoihin tutustuminen, avoimet keskustelut ja sparraukset – se kuuluisa vertaistuki ja yhteisen oppimisen ilo.

► yhdistysnetti.mll.fi → MLL kouluttaa

Tapaninkylä

Liminka

Nöytkiö

Terkut yhdistyksistä!

Limingan yhdistys tarjosi tukioppilaille Unelmapajan, jossa nuoret saivat suunnitella ja toteuttaa tukioppilasohjaajien avustuksella kaksi tapahtumaa. Unelmapajan tuloksena Liminganlahden yhtenäiskoulussa vietettiin toukokuuisena koulupäivänä liikuntatapahtuma. Tupoksen yhtenäiskoululla järjestetyssä iltatapahtumassa puolestaan nautittiin pesäpallapeleistä, ysigaalasta, talent-esityksistä sekä taikurista ja diskosta.

– Ilta onnistui yli odotusten, oppilaat nauttivat, ja nähtiinpä tanssilavalla muutama opettajakin, järjestäjät kertovat. Unelmapajan mahdollistivat Pohjois-Pohjanmaan piirin tuki ja paikallisten toimijoiden työpanos.

Tapaninkylän yhdistys järjesti leikkipuisto Kurranummen kävijöiden iloksi kesäkahvilan. Samalla yhdistys työllisti kahvilaan Helsingin kaupungin kesäsetelin tuella 9.-luokkalaista nuorta.

Idea kahvilasta tuli leikkipuistolta. Ajatus oli tarjota kävijöille pientä purtavaa, jotta lapsiperheet voisivat olla puistossa pidempään. Yhteistyöhön lähti mukaan paikallinen kahvila Rönttösrouva, jolta ostettiin myyntiin leivonnaiset. Yhdistys toivoo, että se voi järjestää kahvilan myös ensi kesänä.

Nöytkiön yhdistys vapaaehtoisineen toivotti turvallista koulunalkua päivystämällä koulujen läheisyydessä olevilla suojateilla. Uudenmaan piirin ja alueen paikallisyhdistysten kampanjan tarkoituksena on kiinnittää autoilijoiden ja muiden tiellä liikkujien huomio lapsiin ja varmistaa pienten koululaisten turvallinen tienilyitys.

KERRO MUILLEKIN

Mitä mukavaa sinun yhdistyksessäsi tehdään? Kerro siitä lyhyesti kuvan kera ja lähetä osoitteeseen lapsemme@mll.fi

Nyt juhlietaan!

Lapsen oikeuksien sopimus täyttää 30 vuotta. Lapsen oikeuksien viikkoa 18.–24.11. voi viettää myös perhekahviloissa ja muussa yhdistyksen toiminnassa. Ota valmiit materiaalit ja toimintaideat käyttöön ▶ www.lapsenoikeusviikko.fi

VASTAA JA VOITA

Kerro meille, mikä oli tämän lehden paras juttu. Samalla voit esittää juttuideoitasi. Vastaa netissä osoitteessa mll.fi/lukijakipailu. Voit lähettää vastauksesi myös postikortilla osoitteeseen: Lapsemme, PL 141, 00531 Helsinki.

Kirjoitathan korttiin osoitteesi ja puhelinnumerosi. Tietoja käytetään vain palkinnon arvonnassa.

Lähetä vastauksesi netissä tai postissa viimeistään 14.10.2019. Vastaaajien kesken arvomme 2 kpl Leikkien Aikalaatikkoa, joka sisältää 96 hauskaa tehtävää koko perheelle. Arvo 24,90 euroa.

OTA EDUT KÄYTTÖÖN

Matkailu ja vapaa-aika

- Anttolanhovi
- Break Sokos Hotel Eden -kylpylä ja kuntosali
- Duudsonit Activity Park
- Elixia
- Hotelli Helka
- HopLop
- Ikaalisten matkatoimisto
- Ranuan eläinpuisto
- SIIDA – Saamelaismuseo ja luontokeskus
- Ti-Ti Nallen koti
- Viking Line

Alennukset tuotteista ja verkkokaupasta

- addnature.fi
- decola.fi
- earlylearning.fi
- Instrumentarium
- GuardianX Technologies Ltd
- Jesper Junior
- larunmoms.fi
- leikkien.fi
- mydreamday.fi
- shadeshares.com
- sisustusputiikki.fi
- Synsam
- vaapero.fi
- VM-Carpet Oy

Auto- ja välinevuokraus

- Hertz-autovuokraamo

Paikalliset edut

- MLL:n jäsenperheet saavat yleensä alennuksia mm. paikallisyhdistysten kerhomaksuista. Muista mahdollisista paikallisista jäseneduista yhdistyksesi tiedottaa jäsenkirjeissään ja nettisivuillaan.

Lapsemme-lehti

- 4 kertaa vuodessa, maksaville jäsenille.

MLL PÄHKINÄNKUORESSA

- 87 000 jäsentä
- 548 yhdistystä
- 10 alueellista piiriä
- Etsi oman alueesi yhdistys tai piiri: ▶ www.mll.fi/yhdistyshaku

- Keskusjärjestö
- ▶ www.mll.fi/yhteystiedot

Hyödynnä jäsenedut

ETU 2/3 €

MLL:n jäsenille Ti-Ti Nallen Kodin ranneke 13 €/hlö (norm. 15 €) ja perhelippu (sis. 4 kpl rannekeita) 52 € (norm. 55 €) 31.3.2020 asti Lempäälän Ideaparkissa. Etuhinnat ovat voimassa MLL:n jäsenkorttia näyttämällä ke–pe (pl. arkijuhlapyhät ja koulujen loma-ajat). Rannekkeet ovat voimassa koko päivän ja niillä saa poistua ja palata saman päivän aikana uudelleen nallekodille.

ETU 15 %

MLL:n jäsenille kaikista My Dream Day:n tuotteista 15 %:n etu. Alennuksen saa syöttämällä koodin: MLL 2019 "käytä alennuskoodi" -kohtaan. My Dream Day on suomalainen juhla- ja leivontatarvikkeiden verkkokauppa.

ETU 30 %

MLL:n jäsenille Instrumentarium-, Keops- ja Nissen-myymlöistä 30 %:n etu normaalihintaisista kehyksistä ja linssistä (kampanjakehyksiin ei linssialennusta eikä kampanjalinssien oston yhteydessä kehysalennusta) sekä normaalihintaisista terveystuotteista.

Katso jäsenetujen tarkempi sisältö ja lue lisää muista MLL-jäseneduista ▶ mll.fi/jasenedut

Kysy jäsenyydestä

Voit lähettää sähköpostia osoitteeseen jasenpalvelu@mll.fi tai soittaa ti-to klo 9–11 numeroon **075 324 5540**. Muuttuneet yhteystietosi voit ilmoittaa täyttämällä lomakkeen osoitteessa ▶ mll.fi/jasenyys

MLL :N JÄSENI LLE PERHEINEEN

- Pääsylippu -2€ normaalihinnasta.
- Kausikorteista 10% alennusta.
- Lounas euroa halvemmalla.
- Retkipaketti: Lippu + Pikku Duudson Burger -ateria 20€.*
- * Retkipaketti vähintään kymmenen hengen ryhmille.
- Edut saa käyttöön MLL:n jäsenkorttia näyttämällä.

Supertiimi pärjää

TEKSTI ANU KYLVÉN KUVA SENJA RAPILA

Kaisa Nieminen, 49, Järvenpää

– Usein aikuiset kiittelevät Juhaa kohteliaisuudesta. Koululääkäriltä lähdettäessä hän huikkasi 'hyvää työpäivää'. Lääkäri oli ihan äimänä: eihän kukaan nuori sano niin.

Juha on kiltti. Hän ymmärtää, että kotitöiden jakaminen tekee arjesta kivempää. Viime talvena kolasin lumet pihalta rankan työpäivän päätteeksi. Sisään tultuani puhahdin, että olisi tämän voinut joku muikin tehdä. Loppupalvena minun ei tarvinnut kertaakaan tehdä lumitöitä.

Olemme asuneet neljä vuotta kaksistaan. Alkuun käytimme meistä nimitystä Supertiimi. Supertiimi pärjää aina. Ollaan vähän kuin italialainen perhe: tunteet näytetään laidasta laitaan. Varmasti välillä roikumme omilla puhelimillamme, mutta teemme myös paljon

asioita yhdessä.

Juha käy erityiskoulua oppimisvaikeuksien vuoksi. Olen oppinut Juhalta avointa mieltä. Hirveän helposti katsoo maailmaa omien ennakkoluulojensa läpi, mutta Juha näkee tilanteen juuri sellaisena kuin se on.

Hän innostuu helposti uusista asioista. Jo pikkupoikana hän oli utelias ja maailmaa tutkiva. Juha on mielettömän hyvä kaikenlaisessa rakentelussa. Nyt hän on innostunut purkamaan elektroniikkalaitteita. Syksyllä Juha menee ysille. Jatko-opiskelupaikka voisi olla sellainen, jossa oppii korjaamaan laitteita eikä vain purkamaan.

On hienoa, että Juha on itsenäistynyt ja lähtee itse liikenteeseen – vaikka vain Hesburgerille ostamaan pirtelön. Uskon, että hän löytää elämässä oman paikkansa.

Juha Ruotsalainen, 15

– Äiti on sellainen kuin normiäidin kuuluukin olla. Ehkä vähän kiltimpi kuin äidit yleensä, esimerkiksi kotitöiden jakamisessa.

Joskus me mennään yhdessä kattoon jalkapalloa – tai äiti menee ehkä kävelylle siksi aikaa ja minä katson, mitä kentällä tapahtuu. Yhdessä pelaamme Unoa. Minä voitan useimmiten, äiti voittaa ehkä 20 prosenttia peleistä.

Viikonloppuisin äiti keksii aina hauskoja juttuja. Voidaan mennä kahvilaan tai joskus pizzeriaan. Äidiltä olen oppinut ruohonleikkurin käytön ja sen, miten kengät lankataan. Kesämökillä minä uin paljon, mutta äitiä en kovin usein saa järveen. Hän vain juo kahvia terassilla. Ete-länlomalla otamme rannalle tuolit. Äiti lukee tai kutoo, mutta minä loikkaan me-reen kuin torpedo. Äiti on hyvä äiti.

TOHVELISANKARI

Sisätossut kerhoon ja päiväkotiin

20% Alennuskoodi

Tilaa tossut osoitteesta: www.tohvelisankari.fi
Syötä alennuskoodi 7404240 ostoskorivaiheessa
ja saat 20% alennuksen kaikista tuotteista!

Oppi&ilo

Mikä
kirjain on
paras?

DESIGN
FROM
FINLAND

VASTAUS: S (ÄSSÄ)

Kirjaimet haltuun ja kynät heilumaan!

Oivalluttavaa tekemistä kirjoitus- ja lukutaidon tueksi. MLL:n jäsenenä saat -10 % alennuksen verkkokaupastamme oppijailo.fi koodilla MLL2019.

Kivat kirjaimet
Kirjaimista sanoiksi
pelaamalla.
5-8-vuotiaille.

**Pyyhittävä
lukutoukka**
Kutkuttavan hauskoja
lukupuuhia.
6-8-vuotiaille.

**Salamyhkän
salapoliisit**
Aivonystyröitä
hierovaa pähkäilyä
mysteereiden parissa.
8-12-vuotiaille.